

PROMOTIO DOCTORIS HONORIS CAUSA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II

EMINENTISSIMI DOMINI CARDINALIS
ANDREAE LAURENTII ARBORELII OCD

CRACOVIAE, DIE XVIII MAII, ANNO DOMINI MMXXVI

PROMOTIO DOCTORIS HONORIS CAUSA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II

EMINENTISSIMI DOMINI CARDINALIS
ANDREAE LAURENTII ARBORELII OCD

EMINENTISSIMUS DOMINUS CARDINALIS
ANDREAS LAURENTIUS ARBORELIUS OCD
DOCTOR HONORIS CAUSA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II

QUOD FELIX FAUSTUM FORTUNATUMQUE SIT

NOMINE ET AUSPICIIS

LEONIS XIV PPAE

SUMMI PONTIFICIS FELICITER REGNANTIS

NOS

EM. D. CARD. DR HAB. GREGORIUS RYS

ARCHIEPISCOPUS METROPOLITA PROVINCIAE CRACoviENSIS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II
MAGNUS CANCELLARIUS
ET PROMOTOR RITE CONSTITUTUS

ET

REV. D. PROF. ROBERTUS TYRALA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II
RECTOR MAGNIFICUS

ET

REV. D. DR HAB. GREGORIUS GODAWA, PROF. UPPHII

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II
FACULTATIS SCIENTIARUM SOCIALIUM DECANUS

IUXTA ILLAM QUIDEM SENTENTIAM A FACULTATE PHILOSOPHIAE PROLATAM
EX DECRETO AMPLISSIMI EIUSDEM UNIVERSITATIS SENATUS
COLLEGIALITER PROBATO

EMINENTISSIMO DOMINO CARDINALI

ANDRAE LAURENTIO ARBORELIO OCD

EPISCOPO HOLMIENSI

QUI
IN SUO OPERE ACADEMICO COGITATIONEM THEOLOGICAM, TESTIMONIUM SPIRITUALE ATQUE RESPONSABILITATEM PASTORALEM CONIUNGIT ET INTEGRAT

QUI
QUANTUM ORATIO MENTALIS, VITA CONTEMPLATIVA ET IN MATURITATE PERSONAE CHRISTIFIDELIS PROGRESSUS
IN NEQU CUM DEO VALEANT POSSINTQUE, OSTENDIT

QUI
VIRTUTES CHRISTIANAS ET VITAM SACRAMENTALEM AD DIFFICULTATES NECESSITATESQUE HOMINUM HUIUS TEMPORIS REFERT ET ADHIBET

QUI
OMNES BAPTIZATOS PRO COMMUNITATE ECCLESIAE OFFICII SUI CONSCIOS ESSE COMMEMORAT

QUI
HOMINIBUS DOLORE AFFECTIS, PRAESERTIM PERSONIS PERPETUA INFIRMITATE, ETIAM VICTIMIS BELLORUM, COMPATITUR

QUI
IN OPERE OECLUMENICO, IN TESTIMONIO VITAE FIDEIQUE, QUAM PROFITETUR, FUNDATO, LABORAT

QUI
CULTURAE PROMOVENDAE ET PONTIBUS INTER HOMINES PRO DIALOGO, PACE,
RESPONSABILITATE AEDIFICANDIS OPERAM DAT, QUOMODO MISSIONEM ECCLESIAE IN MUNDO EXERCIT

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II

DOCTORIS HONORIS CAUSA

NOMEN ET TITULUM, IUURA AC PRIVILEGIA HUIUS TITULO ATTINENTIA CONTULIMUS
ET PRO VERITATIS HUIUS EVENTUS TESTIMONIO
HOC DIPLOMA SIGILLO NOSTRO MAIORE MUNITUM EDIDIMUS

ACTUM ET DATUM CRACOVIAE DIE XVIII MENSIS MAII ANNO DOMINI MMXXVI

REV. D. PROF. ROBERTUS TYRALA
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II
RECTOR MAGNIFICUS

EM. D. CARD. DR HAB. GREGORIUS RYS
ARCHIEPISCOPUS METROPOLITA PROVINCIAE CRACoviENSIS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II
MAGNUS CANCELLARIUS ET PROMOTOR RITE CONSTITUTUS

REV. D. DR HAB. GREGORIUS GODAWA, PROF. UPPHII
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACoviENSIS IOANNIS PAULI II
FACULTATIS SCIENTIARUM SOCIALIUM DECANUS

Życiorys

Biskup Anders Arborelius OCD jest ordynariuszem rzymskokatolickiej diecezji sztokholmskiej w Szwecji.

Urodził się w 1949 roku w Sorengo w Szwajcarii, lecz dzieciństwo spędził w Lund w Szwecji i przeszedł na katolicyzm w listopadzie 1969 roku w Malmö. W 1971 roku wstąpił do Klasztoru Karmelitów w Norraby, a śluby wieczyste złożył w 1977 roku w Brugii w Belgii. Anders Arborelius otrzymał święcenia kapłańskie 8 września 1979 roku w Malmö.

Ukończył studia magisterskie z zakresu języków nowożytnych – angielskiego, hiszpańskiego i niemieckiego – na Uniwersytecie w Lund, studiował także teologię i filozofię w Brugii i w Rzymie. W Rzymie uzyskał licencjat z duchowości na Papieskim Wydziale Teologicznym Karmelitów.

Anders Arborelius został mianowany biskupem Sztokholmu przez papieża Jana Pawła II 17 listopada 1998 roku, a sakrę biskupią przyjął 29 grudnia 1998 roku w katedrze katolickiej św. Eryka w Sztokholmie z rąk biskupa Hubertusa Brandenburga. Współkonsekratorami byli biskup pomocniczy William Kenney CP ze Sztokholmu oraz biskup Alfons Nossol z Opola.

21 maja 2017 roku papież Franciszek ogłosił, że 28 czerwca odbędzie się konsystorz, podczas którego biskup Arborelius oraz czterej inni biskupi zostaną wyniesieni do godności kardynalskiej. Konsystorz odbył się w Bazylice św. Piotra w Rzymie 28 czerwca. Jego kościołem tytularnym w Rzymie jest Bazylika Matki Bożej Anielskiej i Męczenników.

Anders Arborelius jest pierwszym szwedzkim kardynałem w historii.

Kardynał Arborelius jest członkiem Dykasterii ds. Duchowieństwa, Dykasterii ds. Kościołów Wschodnich oraz Dykasterii ds. Popierania Jedności Chrześcijan Stolicy Apostolskiej. Od 2020 roku jest również członkiem watykańskiej Rady ds. Ekonomii. W lipcu 2022 roku kardynał Arborelius został mianowany członkiem Dykasterii ds. Biskupów.

W czerwcu 2022 roku kardynał Arborelius został odznaczony Medalem Jego Królewskiej Mości za „wybitny wkład w szwedzkie i międzynarodowe życie kościelne”.

Motto kardynała brzmi: *In Laudem Gloriam* („Ku chwale Majestatu”) – „Bogu cześć i chwała”.

„*In Laudem Gloriam* wyraża wszystko, kim jestem. Chcę oddawać chwałę Bogu w Trójcy Jedynemu. W naszych czasach często zapomina się, że naszym pierwszym obowiązkiem – a zarazem przywilejem – jest czcić i uwielbiać Boga. Człowiek nie zostaje przez to umniejszony, przeciwnie: wzrasta, staje się bardziej wolny i szczęśliwszy. Jednym z moich największych pragnień jest pomaganie ludziom w odkrywaniu tej prawdy”.

Curriculum Vitae

Bishop Anders Arborelius, OCD is the Ordinary of the Roman Catholic Diocese of Stockholm, Sweden.

He was born in 1949 in Sorengo in Switzerland but spent his childhood in Lund, Sweden, and converted to Catholicism in November 1969 in Malmö. He entered the Carmelite monastery in Norraby 1971 and took perpetual vows in Bruges, Belgium, in 1977. Anders Arborelius was ordained a priest on September 8, 1979 in Malmö.

He has a Master of Arts in modern languages – English, Spanish and German – from Lund University and has studied Theology and Philosophy in Bruges and Rome. In Rome, he obtained a Licentiate in Spirituality from the Carmelite Pontifical Theological Faculty.

Anders Arborelius was appointed bishop of Stockholm by Pope John Paul II on November 17, 1998, and he was ordained a bishop on December 29, 1998 at St. Erik's Catholic Cathedral in Stockholm by Bishop Hubertus Brandenburg. The two Co-Consecrators were Auxiliary Bishop William Kenney CP, Stockholm, and Bishop Alfons Nossol, Opole, Poland.

On May 21, 2017 Pope Francis announced that on 28 June a Consistory will be held to appoint bishop Arborelius and four other Bishops to new Cardinals. The consistory took place in Saint Peter's Basilica in Rome on June 28. His titular church in Rome is S. Maria degli Angeli e dei Martiri.

Anders Arborelius is the first Swedish cardinal in the history.

Cardinal Arborelius is a member of the Dicastery for the Clergy, the Dicastery for the Eastern Churches and the Dicastery for Promoting Christian Unity in the Holy See. Since 2020 he is also a member of the Vatican's Council for the Economy. In July 2022 Cardinal Arborelius was appointed to the Dicastery for Bishops.

In June 2022 Cardinal Arborelius was awarded His Majesty the King's medal for "significant contributions to Swedish and international church life."

The cardinal's motto is "In Laudem Glorïae" – "To God, praise and glory."

"«In Laudem Glorïae» is an expression of all that I am. I want to give glory to the Triune God. In our time it has often been forgotten that our first duty – and our privilege – is to honour and glorify God. Man is not reduced by it, on the contrary, he grows, becomes more free and happier. One of my greatest desires is to help people discover this."

UCHWAŁA NR 5/2026
SENATU UNIwersYTETU PAPIESKIEGO
JANA PAWŁA II W KRAKOWIE

z dnia 23 lutego 2026 roku
w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
Jego Eminencji Kardynałowi Larsowi Andersowi
Arboreliusowi OCD, biskupowi Sztokholmu

W oparciu o § 25 pkt 13 Statutu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, w związku z art. 51 konstytucji apostolskiej *Veritatis gaudium* o uniwersytetach i wydziałach kościelnych papieża Franciszka z 8 grudnia 2017 roku, na wniosek Rady Wydziału Nauk Społecznych, po uzyskaniu aprobacji Dykasterii ds. Kultury i Edukacji, a także na podstawie pozytywnych recenzji bpa prof. dra hab. Janusza Mastalskiego oraz ks. prof. dra hab. Mirosława Kalinowskiego, Senat UPJPII uchwała, co następuje:

§ 1

Nadaje się Jego Eminencji kard. Larsowi Andersowi Arboreliusowi OCD, biskupowi Sztokholmu tytuł doktora

honoris causa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, w szczególności za:

- integracyjny charakter twórczości naukowej, która łączy refleksję teologiczną, świadectwo duchowe oraz odpowiedzialność pasterską;
- ukazywanie roli i znaczenia modlitwy wewnętrznej, życia kontemplacyjnego oraz dojrzewania osoby wierzącej w relacji do Boga;
- łączenie wartości religijnych, w tym życia sakramentalnego, z problemami oraz wyzwaniem współczesnego człowieka;
- podkreślanie współodpowiedzialności wszystkich ochrzczonych za życie wspólnoty kościelnej;
- wrażliwość na osoby dotknięte cierpieniem, szczególnie na osoby dotknięte trwałą niepełnosprawnością oraz ofiary konfliktów zbrojnych;
- działalność ekumeniczną, budowaną na świadectwie życia i wyznawanej wiary;
- budowanie kultury oraz mostów dialogu, pokoju, i odpowiedzialności społecznej, poprzez realizowanie w ten sposób misji Kościoła we współczesnym świecie.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, rektor

*RESOLUTION NR. 5/2026 OF THE SENATE
OF THE PONTIFICAL UNIVERSITY
OF JOHN PAUL II IN KRAKOW*

*of February 23, 2026
regarding the bestowal of an honorary doctorate
of the Pontifical University of John Paul II in Krakow to
His Eminence Cardinal Lars Anders Arborelius OCD,
Bishop of Stockholm*

On the basis of § 25 article 13 of the Statute of the Pontifical University of John Paul II in Krakow pursuant to article 51 of Pope Francis' Apostolic Constitution *Veritatis gaudium* on Ecclesiastical Universities and Faculties proclaimed on December 8, 2017, at the request of the Faculty of Social Sciences, after receiving the approval of the Dicastery for Culture and Education as well as on the basis of positive assessments by Bishop prof. dr. hab. Janusz Mastalski and Rev. prof. dr. hab. Mirosław Kalinowski, the university senate hereby resolves as follows:

§ 1

His Eminence Cardinal Lars Anders Arborelius OCD, Bishop of Stockholm, will receive the title of an honorary

doctor of the Pontifical University of John Paul II in Krakow, especially in recognition of:

- the integrative nature of his academic work, which combines theological reflection, spiritual witness, and pastoral responsibility;
- the presentation of the role and meaning of internal prayer, the contemplative life, and the maturation of the believer in God;
- the bringing together of religious values, including sacramental life, with the problems and challenges faced by the contemporary man;
- an emphasis on the shared responsibility of all the baptized for the life of the Church community;
- sensitivity towards persons experiencing suffering, particularly those affected by permanent disability and the victims of armed conflicts;
- ecumenical initiative, founded on a testimony to life and his professed faith;
- and the creation of a bridge-building culture of dialogue, peace, and social responsibility, thus bringing to life the Church's mission in today's world.

§ 2

This resolution takes effect on the date of its adoption.

Rev. prof. dr hab. Robert Tyrała, University Rector

bp prof. dr hab. Janusz Mastalski
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

*Recenzja w postępowaniu o nadanie doktoratu
honoris causa kard. Larsowi Andersowi Arbore-
liusowi OCD, biskupowi Sztokholmu*

Papież Franciszek 19 marca 2013 roku w czasie mszy świętej na rozpoczęcie swojego pontyfikatu w homilii powiedział: „Jezus Chrystus dał władzę Piotrowi, ale o jaką władzę chodzi? Po powtórzonym trzykrotnie pytaniu Jezusa do Piotra o miłość następuje powtórzone trzykrotnie wezwanie: Paś baranki moje, paś owce moje. Nigdy nie zapominajmy, że prawdziwą władzą jest służba i że także papież, by sprawować władzę, musi coraz bardziej pełnić tę posługę, która ma swój świetlisty szczyt na krzyżu, musi spoglądać na pokorną, konkretną, pełną wiary posługę św. Józefa i tak jak on otwierać ramiona, aby objąć opieką cały Lud Boży oraz przyjąć z miłością i czułością całą ludzkość, zwłaszcza najuboższych, najsłabszych, najmniejszych”¹.

.....
1 *Homilia Ojca Świętego Franciszka*, <https://www.vatican.va/content/francesco/pl/homilies/2013/documents/>

Nie można oprzeć się wrażeniu, że kard. Lars Anders Arborelius, metropolita sztokholmski, realizuje ten program – najpierw jako kapłan, potem jako biskup, a obecnie jako kardynał.

Życiorys

Metropolita sztokholmski urodził się 24 września 1949 roku w Sorengo w Szwajcarii w szwedzkiej rodzinie protestanckiej. Wychowywał się jako luteranin w Lund, a w wieku 20 lat przeszedł na katolicyzm, kończąc odpowiedni kurs dla konwertytów. W jednym z wywiadów mówił: „W dzieciństwie miałem kontakt z kilkorgiem katolików. Chciałem dowiedzieć się czegoś o ich wierze. Po półtora roku nauki religii mogłem wreszcie z radością powiedzieć: «Prawda została mi dana poprzez wiarę katolicką»”².

Zainspirowany biografią św. Teresy z Lisieux wstąpił do zakonu karmelitów bosych. W Belgii uzyskał stopień naukowy z filozofii i teologii. Studiował także

papa-francesco_20130319_omelia-inizio-pontificato.html (10.01.2026).

2 *An Interview with Bishop Anders Arborelius*, by Jared Litke, 15.01.2001, <https://news.stthomas.edu/publication-article/an-interview-with-bishop-anders-arborelius/> (10.01.2026): „In my childhood, I had contact with several Catholics. I wanted to find out about their faith. After a year and a half of religious instruction, I could finally say with joy, «Truth has been given to me through the Catholic faith»”.

języki nowożytne na Uniwersytecie w Lund (niemiecki, hiszpański i angielski). Przyjął święcenia kapłańskie w Malmö 8 września 1979 roku, wcześniej broniąc doktorat na Papieskim Wydziale Teologicznym Teresianum w Rzymie. 17 listopada 1998 papież Jan Paweł II mianował go biskupem Sztokholmu, a w związku z tym został konsekrowany 29 grudnia 1998 roku w katedrze św. Eryka w Sztokholmie. Jego dewizą umieszczoną w biskupim herbie są słowa: *In laudem Gloriam* („Ku chwale Majestatu”).

W ten sposób został pierwszym etnicznym Szwedem i drugim skandynawskim biskupem katolickim od czasów reformacji. W październiku 2005 roku został przewodniczącym Konferencji Episkopatu Skandynawii. Urząd ten sprawował przez dziesięć lat. 21 maja 2017 roku papież Franciszek ogłosił, że bp Lars Anders Arborelius zostanie pierwszym szwedzkim kardynałem. 28 czerwca 2017 roku podczas konsystorza został kreowany kardynałem z kościołem tytularnym Santa Maria degli Angeli e dei Martiri. Otrzymał wiele nagród i odznaczeń. Za najważniejsze należy uznać Wielki Krzyż Orderu Grobu Świętego oraz Order Królewski Serafinów – za znaczący wkład w życie Kościoła szwedzkiego i międzynarodowego.

Jak widać, życiorys kandydata do tytułu doktora *honoris causa* jest niezwykle bogaty, pełen zaskoczeń oraz zwrotów. Karmelitanka św. Teresa od Jezusa w swoim dziele *Twierdza wewnętrzna* pisała: „Wielka to rzecz – wiście nasza wina i wstyd, że z własnej naszej winy nie

znamy samych siebie, ani nie wiemy, czym jesteśmy”³. Należy więc wnikliwie pochylić się nad osobą kard. Lar-
sa Andersa Arborelius: nad jego dorobkiem naukowym,
duszpasterskim i społecznym.

Dorobek naukowy

Ksiądz Kardynał opublikował wiele książek i artyku-
łów naukowych oraz popularnonaukowych. Czynił to
w języku szwedzkim, angielskim i niemieckim. Niektó-
re z nich doczekały się przekładu na inne języki, w tym
także na język polski. Do znaczących pozycji książko-
wych należy zaliczyć następujące:

- *Edith Stein: biografi – texter*, 1983,
- *Klosterstiftelserna*, 1985,
- *Den brinnande pilen: Karmels mystik genom tider-
na*, 1986,
- *Blottställd och fulländad: Marie-Antoinette de Geu-
ser*, 1990,
- *Att komma hem*, 1991,
- *Allt och intet: Johannes av Korsets liv*, 1991,
- *Spiritualitet: andlig teologi*, 1994,
- *Spiritualitet: andligt liv*, 1999,

³ Św. Teresa od Jezusa, *Twierdza wewnętrzna*, tłum. H. P. Kossowski, wyd. 6,
Wydawnictwo Karmelitów Bosych, Kraków 2014, s. 10.

- *Biskopens novisår: en bok av, med och om Anders Arborelius o.c.d.*, 2000,
- *Att gunga gungbräda med Gud tankar ur tystnaden*, 2001,
- *Jesusmanifestet*, 2003,
- *Ein Lächeln der Ewigkeit: Gedanken aus der Stille*, 2004,
- *Att leva i Guds närvaro*, 2008,
- *Anden: Gud här och nu*, 2008,
- *Świętowanie chwały. Rekolekcje z bł. Elżbietą od Trójcy Przenajświętszej*, 2009,
- *Sista samtal*, 2009,
- *Rättfärdiggörelsen i Kyrkans liv: Rapport från den katolsk-lutherska dialoggruppen för Sverige och Finland*, 2010,
- *Andens ABC: att leva av det eviga ordet*, 2011,
- *Trosmeditation*, 2011,
- *Betraktelser över Guds kärlek*, 2011,
- *Medytacje o wierze*, 2012,
- *Ogolocona i przeobrażona. Maria Antonina de Geuser*, 2012,
- *Mistrzynie przyjaźni. Rekolekcje ze św. Teresą od Jezusa*, 2013,
- *Motstånd och förvandling*, 2015,
- *Bóg wynalazkiem człowieka? i inne pytania...*, 2017,
- *Kyrkornas hemligheter: Stockholm*, 2017,
- *Mit heiliger Ungeduld: Nichts ist unmöglich für Gottes Geist*, 2018,
- *Kardinalens novisår – ett slags postilla*, 2018,

- *Medmänsklighet: Vägar till en ny gemenskap*, 2018,
- *Carmelite Spirituality: The Way of Carmelite Prayer and Contemplation*, 2020,
- *Gud är kärlek: fader, son och Ande*, 2021,
- *Vardagsmystik*, 2021,
- *Andlig boning åt Gud*, 2022,
- *Mistyka codzienności. Ćwiczenie uważności na Bożą obecność – praktyczny przewodnik po duchowości karmelitańskiej w życiu codziennym*, 2023,
- *Therese and Martin*, 2023 [e-book],
- *Trons vittnen: Martyrernas kapell i Strängnäs domkyrka*, 2024,
- *Inre bön*, 2025,
- *Una Sancta: Why Are We Still Separated?*, 2025,
- *Han älskar oss*, 2025.

Oprócz powyższych wybranych książek, których autorem lub współautorem jest kard. Lars Anders Arborelius, można także odnaleźć wiele artykułów i listów duszpasterskich opublikowanych choćby na łamach szwedzkiego katolickiego czasopisma „Katolskt Magasin”. Nie ma więc wątpliwości, iż liczba, jak i jakość publikacji świadczą o ogromnej erudycji Kardynała, który propaguje duchowość karmelitańską w swojej ojczyźnie i na całym świecie.

Święta Teresa od Jezusa napisała: „Rzeczy wewnętrzne tak są zawile do zrozumienia, że kto się zabiera do mówienia o nich z takim słabym zasobem umiejętności, jak u mnie, musi zawadzić o wiele rzeczy niepotrzebnych albo i wprost niedorzecznych, nim natrafi i powie

jedną do rzeczy”⁴. W tym kontekście Ksiądz Kardynał jawi się w swoich publikacjach jako autor kompetentny, konkretny, z ogromną wiedzą. W myśl łacińskiej sentencji *artificem commendat opus* („dzieło zachwala mistrza”) z podziwem i szacunkiem należy ocenić dorobek naukowy kandydata do tytułu doktora *honoris causa*.

Dorobek duszpasterski

Z dużą estymą należy podejść do działań duszpasterskich Księdza Kardynała. Pierwszy w historii Szwed z godnością kardynalską przyczynił się do zwiększenia liczby katolików w laickiej Szwecji. Jak sam często powtarza, jego parafie znajdują się na peryferiach Kościoła rzymskokatolickiego. Nie przeszkadza to jednak w ofiarnej i skutecznej pracy duszpasterskiej.

W jednym ze znakomitych artykułów pisał: „Wszyscy jesteście powołani, aby stać się jednym w Nim. W dzisiejszych czasach coraz bardziej uświadamiamy sobie, że żyjemy w globalnej rzeczywistości bez granic. Jesteśmy powołani do powszechnej solidarności z wszystkimi innymi ludźmi. W rzeczywistości słowa: globalny, powszechny, ekumeniczny i katolicki są synonimami”⁵.

4 Św. Teresa od Jezusa, *Twierdza wewnętrzna*, op. cit., s. 21–22.

5 A. Arborelius, *Morgonandakt i Globala veckan*, <https://katolsktmagasin.se/2018/11/18/morgonandakt-i-globala-veckan/> (24.01.2026).

Kardynał doskonale zdaje sobie sprawę z faktu, iż przemiany społeczne dokonujące się w Szwecji mają swe źródła w globalnych zjawiskach. Stąd też przekonany jest, że „nasz Kościół katolicki w Szwecji jest w najwyższym stopniu globalny. Dzięki imigracji mamy przywilej przyjmować ludzi z całego świata. Jest to bogactwo nie mające sobie równych, ale wymaga również wzajemnego zrozumienia i przebaczenia. To samo dotyczy całego naszego kraju, a nawet całego świata. Razem możemy budować wspólnotę, w której wszyscy czują się szanowani i mogą przyczynić się do globalnej solidarności. Nie podołamy tak wielkiemu zadaniu bez pomocy Boga”⁶. Jak widać, Ksiądz Kardynał jest bardzo zaangażowany w sprawy Kościoła szwedzkiego, ale także skandynawskiego.

Kolejnym niezwykle ważnym tematem, którym zajmuje się biskup Sztokholmu, jest kwestia świętości. Pisał w jednym ze swoich esejów: „Ale jak możemy ją osiągnąć? Świętość jest przecież tym, co najbardziej wyróżnia Boga. To sprawia, że jest On nieskończenie większy, zupełnie inny i całkowicie nas przewyższa. Tylko Bóg jest święty”⁷. Widać w jego nauczaniu duchowość maryjną, bowiem wiele tekstów skierowanych do wiernych przepełnionych jest życiem i przykładem Matki Bożej.

6 Tamże.

7 A. Arborelius, *Våra svenska himmelska vännar*; <https://katolsktmagasin.se/2019/10/08/vara-svenska-himmelska-vannar/> (24.01.2026).

W jednym ze znakomitych tekstów pisze: „Dziewica Maryja odzwierciedla w swojej osobie i misji rzeczywistość zawartą w biblijnym pojęciu *shalom*, *pax*, pokój, pokój. Jako Niepokalana i całkowicie wolna od grzechu daje nam ona wyobrażenie o świecie i rzeczywistości, w której Bóg chce, abyśmy żyli. Jest to oczywiście łaska, której nigdy nie możemy osiągnąć własnymi siłami”⁸. Kardynał jest przekonany, iż jesteśmy powołani, aby być sługami Boga, którzy przygotowują drogę dla Jego pokoju właśnie tam, gdzie żyjemy. Można to uczynić poprzez i z Maryją. Ona jest wielkim wzorem tego, co oznacza całkowite przyjęcie Jezusa i przynależność do Niego. Maryja może chronić delikatny płomień łaski i wiary w nas, abyśmy bez strachu mogli naśladować Jezusa we wszystkim, co robimy, i osiągnąć cel: przemienić się Jego świętością i stać się coraz bardziej podobni do Niego⁹.

Kardynał Lars Anders Arborelius, pisząc o świętości, odwołuje się do postawy świętych, szczególnie mu bliskich. I tak przekonuje: „W każdej epoce są ludzie, którzy przyjmują radykalne przesłanie Jezusa i dosłownie chcą robić to, o czym mówi Jezus. «Myśmy opuścili wszystko i poszliśmy za Tobą» (Mt 19, 27) – te słowa wypowiadało wielu ludzi na przestrzeni wieków. Benedykt jest tylko jednym z wielu, ale w naszych czasach

8 A. Arborelius, *Jungfru Maria – fredens drottning*, <https://katolsktmagasin.se/2022/04/14/jungfru-maria-fredens-drottning/> (22.01.2026).

9 Por. A. Arborelius, *Maria hjälper oss att säga ja till Gud*, „Katolskt Magasin” 2018 nr 9, s. 5.

i w naszym środowisku wydaje się, że coraz mniej osób tak dosłownie podąża za wezwaniem Jezusa. Dlatego modlimy się, aby Bóg pobudził ludzi do naśladowania Go i przestrzegania rad ewangelicznych¹⁰. Kandydat do doktoratu *honoris causa* podkreśla głęboką myśl św. Benedykta, który chce, abyśmy całkowicie skupili się na Bogu. Sam jest tylko narzędziem, pokornym małym kanałem dla Boga. Wszystko w nas musi być otwarte na Boga i na dobro, które On chce nam powiedzieć i uczynić z nami. Nic nie może być ważniejsze od miłości do Boga. Nie ma wątpliwości, iż benedyktyński teocentryzm jest bliski Panu Bogu.

Bardzo wiele tekstów kardynała poświęconych jest św. Brygidzie, którą traktuje jako swoją przewodniczkę. To ona odkreśla udział człowieka w tajemnicy krzyża. Jej siostry mogą nosić pięć świętych ran Jezusa na głowie. Píše: „wraz z Dziewicą Maryją możemy podążać śladami Ukrzyżowanego. Nasze serca z kamienia topnieją i stają się sercami z krwi i kości, kiedy wczuwamy się w Jego cierpienie dla zbawienia świata”¹¹. Co więcej, św. Brygida dla Kardynała jest przewodniczką na drodze synodalnej. Wyznaje, że naturalne jest słuchanie świętej Brygidy, patronki Szwecji i patronki całej Europy. Również dzisiaj pozostaje ona rzeczniką Boga i orędowniczką ludzkości. Chce pomóc wszystkim i całemu

10 A. Arborelius, *Helighet som fördriver mörker och hat*, „Katolskt Magasin” 2023, nr 9, s. 9.

11 A. Arborelius, *Benedikt – Birgitta – Botvid*, „Katolskt Magasin” 2023, nr 1, s. 7.

Kościółowi, aby ludzie XXI wieku coraz bardziej wracali się do Jezusa i coraz wierniej za Nim podążali.

Kardynał, ukazując drogę ku świętości, szczególną czią i estymą darzy św. Teresę od Jezusa. Ma ciągle w uszach jej słowa: „Taka bowiem w nas martwa wiara, że raczej wierzymy w to, czego dotykamy zmysłami, niż w to, czego ona naucza”¹².

W szczególny jednak sposób traktuje św. Teresę z Lisieux. Pokazała ona w swoim życiu, jak człowiek może żyć w ten sposób, aby znaleźć spokój pośród cierpienia. Takie podejście nie sprawia, że cierpienie znika, ale zmienia je w coś zupełnie innego. W siedmiu różnych obszarach Teresa pomaga człowiekowi poradzić sobie z tajemnicą cierpienia, które może stać się darem. Można również pomyśleć o siedmiu bólach Maryi, które przeszły jej serce, ale jednocześnie zjednoczyły ją z Jezusem. Jeśli spojrzeć na tę sprawę w tym świetle, ludzkie życie z jego bólami stanie się również historią zbawienia. Kardynał omawia więc ból życia rodzinnego, egzystencji we wspólnocie, boleść choroby i cierpienia, ból zła, a także dramat śmierci¹³.

Omawiając dorobek duszpasterski kard. Larsa Andersa Arborelius, nie można pominąć jego działalności na rzecz jedności. Ekumenizm jest głęboko zakorzeniony w nauczaniu kardynała. Pisze m.in. tak:

12 Św. Teresa od Jezusa, *Twierdza wewnętrzna*, op. cit., s. 38.

13 Por. A. Arborelius, *Att lida i frid som Thérèse av Jesusbarnet*, „Katolskt Magasin” 2019, nr 3, s. 4.

„W zsekularyzowanym klimacie podkreślenie tego powołania do świętości jest szczególnie ważne. Jest to skuteczne antidotum na sekularyzację i banalizację, które charakteryzują atmosferę epoki konsumpcjonizmu. Trzy klasyczne rady ewangeliczne, na których w dużej mierze opiera się życie zakonne, przeżywają renesans i są na nowo interpretowane przez wielu świeckich, którzy wyraźnie dostrzegają, że nieustannym bożkom – władzy, pieniądзом i seksowi – należy przeciwdziałać posłuszeństwem, ubóstwem i czystością. Nic nie jest tak nowe i nowoczesne, a jednocześnie tak wieczne i tradycyjne, jak świętość głoszona w Ewangelii. I dotyczy to każdego z nas”¹⁴.

Sam będąc konwertytą, stara się o zbliżenie siostrzanych Kościołów nie tylko w samej Szwecji, ale i całej Skandynawii. Jest przekonany, iż w podzielonym świecie jedność chrześcijan jest potrzebna bardziej niż kiedykolwiek. Kościół jest zawsze odbiciem tej jedności między Osobami Boskimi. Kardynał jest przekonany, iż powołaniem człowieka jest życie w tej tajemnicy, aby móc świadczyć światu o jedności miłości i prawdy, której tak wielu – świadomie lub nieświadomie – pragnie. Jest przekonany, że światu potrzebny jest ekumenizm ekologiczny (szacunek i pielęgnowanie tego, co jest dziełem Jego rąk), jak i ekumenizm eschatologiczny (jako wspólnoty kościelnej). Stąd też znakomity i potrzebny

14 A. Arborelius, *Alla doppta är kallade till belighet*, „Katolskt Magasin” 2024, nr 1, s. 6.

apel kardynała: „nie możemy poprzestać na tym, ale pozwolić, aby wiatr Ducha Świętego wprowadził nas coraz głębiej w doskonałą jedność najgłębszej tajemnicy Boga, która następnie musi znaleźć odzwierciedlenie w widzialnej jedności Kościoła. Rok 2025 jest zarówno świętym rokiem jubileuszowym, jak i rokiem ekumenicznym, w którym dziękujemy za to, co wydarzyło się w Nicei w roku 325 i w Sztokholmie w roku 1925. Ponadto wszyscy chrześcijanie będą obchodzić Wielkanoc tego samego dnia. Powinniśmy postrzegać to jako proroczy krok naprzód na drodze do jedności”¹⁵.

W imię łacińskiej sentencji *verba volant, scripta manent* („słowa ulatują, pismo pozostaje”) kard. Lars Anders Arborelius do dziś zostawił wiele listów pasterskich do swoich diecezjan. Znakomite, erudycyjne i pełne duszpasterskiej troski są listy na wielki post oraz na Niedzielę Życia (III niedzielę adwentu). Jakże w tym miejscu nie przytoczyć słów z listu pasterskiego na wielki post 2018: „Im bardziej zaczynamy traktować poważnie słowa «Rób wszystko dla chwały Bożej», tym bardziej życie staje się radosne i cudowne. Każdy nowy dzień staje się darem, ponieważ możemy nauczyć się czcić Boga w nowy sposób. Każdy poranek nabiera blasku i świetlistości poranka wielkanocnego. Pojawia się nowa i wieczna rzeczywistość. Każdy człowiek, którego

15 A. Arborelius, *Rättfärdiggörelse, heliggörelse och gudomliggörelse*, <https://katolsktmagasin.se/2024/12/18/rattfardiggorelse-heliggorelse-och-gudomliggorelse/> (20.01.2026).

spotykamy, staje się posłańcem Boga. Zaczynamy patrzeć na naszych bliźnich w zupełnie inny sposób. Jako obraz Boga każdy człowiek wskazuje na Boga. Możemy Mu podziękować za tak wiele, jeśli tylko otworzymy przed Nim nasze oczy, serca, uszy i ręce¹⁶. Te właśnie słowa najwyraźniej pokazują nauczanie kardynała. Prostota, konkret i troska leżą u podstaw znakomitych przesłań do wiernych. W tym miejscu trzeba zacytować jeszcze jeden fragment listu do diecezjan, który pokazuje znakomity styl kardynała. Jest to fragment listu pasterskiego na III niedzielę adwentu 2022 roku: „Bycie pro-life jest zawsze cudowne. Musimy dziękować Bogu za dar życia. Musimy ufać, że pewnego dnia zechce nam dać udział w życiu wiecznym. Jesteśmy powołani, aby żyć w społeczności z Nim i mieć udział w Jego boskiej chwale. Już teraz nasze życie może zostać przemienione i oświecone światłem Bożym. Odkąd Bóg stał się człowiekiem i zechciał dzielić nasze życie, życie ludzkie zyskało jeszcze głębszą godność i piękno. Bóg staje się jednym z nas, aby przyjąć każdego człowieka i okazać mu swoją łaskę i dobroć. Naszym i całego Kościoła wielkim zadaniem jest i pozostanie pomaganie ludziom w odkrywaniu tego głębokiego wymiaru życia. Wszyscy jesteśmy powołani, aby w taki czy inny sposób uczestniczyć w tej ewangelizacji, aby każdy człowiek mógł odkryć, jak wielki skarb dał nam Bóg poprzez łaskę i dar życia. Dlatego nigdy

.....
16 A. Arborelius, *Herdabrev för fastetiden 2018*, „Katolskt Magasin” 2018, nr 2, s. 5.

nie możemy zazdrościć nikomu możliwości narodzin na tym świecie i udziału w życiu wiecznym¹⁷.

Jak więc widać, kardynał jest mistrzem słowa, które nie przemija, zostaje w sercu człowieka i jest pełne nadziei. *Viva vox docet* („żywe słowo kształci”). Takim właśnie słowem posługuje się kandydat do tytułu doktora *honoris causa*.

Dorobek społeczny

Analizując ogromną spuściznę kard. Larsa Andersa Arborelius, nie można pominąć jego zaangażowania w przestrzeni społecznej. Wydaje się, że trzy obszary działalności kardynała należy szczególnie podkreślić. Są to następujące przestrzenie: szerzenie miłości, ewangelizacja jako misja oraz afirmacja pokoju.

Świadectwo o miłości stanowi niezwykle istotny element ludzkiego życia. Kardynał jest przekonany, że kwestie społeczne powinny być rozwiązywane w duchu miłości i bycia dla drugiego człowieka. W znakomitym tekście *Kochać bliźniego* kardynał pisze: „Miłość nie wyrządza krzywdy bliźniemu. Miłość jest więc pełnią prawa (Rz 13, 10). Nasza zdolność do życia w tej miłości i z tej miłości jest nieustannie wystawiana na próbę.

17 A. Arborelius, *List pasterski na Niedzielę życia 2022*, „Katolski Magasin” 2022, nr 12, s. 4.

Czasami spotykamy ludzi, którzy traktują nas niesprawiedliwie, wykorzystują nas, oczerniają nas, tak, nie ma końca temu, jak źle ludzie mogą się traktować nawzajem. Czy mimo to powinniśmy kochać tych, którzy wydają się nie robić nic innego, jak tylko łamać prawo Boże? Tak, tylko tak możemy postępować, jeśli jesteśmy uczniami Jezusa. Nie powinniśmy akceptować i pochwalać tego, co robią, ale powinniśmy ich kochać, aby wypełnić święte prawo Boże. Nie jest to łatwe¹⁸.

Jak widać, kardynał wzywa do tego, aby każdy szukał Jezusa z zapałem i tęsknotą. Podkreśla, że Mistrz z Nazaretu, aby przypomnieć nam o swoim istnieniu i miłości do każdego, często spotyka się z człowiekiem w postaci bliźniego, w jego potrzebie i niedoli, jak również w jego radości i hojności. Jednak nauka dostrzegania Jezusa w naszym bliźnim wymaga czasu. Najlepszym sposobem, aby się tego nauczyć, jest postanowienie, że będziemy kochać każdego człowieka, którego spotkamy na naszej drodze, bez względu na to, kim jest i jaki jest¹⁹.

Warto też podkreślić, że w tym podchodzeniu z miłością do drugiego kard. Lars Anders Arborelius jest bardzo blisko postawy papieża Franciszka, który nieustannie przypominał o tym, co jest tak wyraźnie widoczne w całej Ewangelii. W bezbronnych ludziach można rozpoznać Jezusa i okazać Mu naszą miłość,

18 A. Arborelius, *Att älska sin medmänniska*, <https://katolskttmagasin.se/2020/10/09/att-alska-sin-medmanniska/> (18.01.2026).

19 Tamże.

ponieważ sam powiedział, że jest to jedyne kryterium, dzięki któremu można zostać zbawionymi. Kardynał jest przekonany, że nigdy nie brakuje człowiekowi okazji, aby ćwiczyć się w kochaniu bliźnich. Stąd też tak ważne jest, abyśmy naprawdę żyli w głębokiej jedności z Jezusem i pozwolili Jego świętemu sercu przemienić nasze kamienne serca, aby uwolniły się one od wszelkiej twardości i egocentryzmu²⁰.

Na sercu leży też kardynałowi kwestia misji ewangelizacyjnej. Pisze: „Nie bójcie się świadczyć o żywym Panu! Ale dlaczego jednak jesteśmy trochę tchórzliwi i nieśmiali, jeśli chodzi o świadczenie? Musimy poważnie potraktować misję ewangelizacji. Jeśli nie będziemy głosić tego przesłania, nikt inny tego nie zrobi. Musimy uwolnić się od wszelkich obaw dotyczących tego, co ludzie myślą i sądzą. Skutecznym lekarstwem na strach jest, paradoksalnie, bojaźń Boża, jeden z największych, ale też najbardziej zapomnianych darów Ducha Świętego. Bojaźń Boża nie oznacza strachu przed Bogiem. Wręcz przeciwnie, oznacza głęboki szacunek i całkowite zaufanie do Niego, które całkowicie uwalnia nas od wszelkiego strachu. Jedną z najgłębszych radości życia jest odkrycie, że bojaźń Boża uwalnia nas od wszelkiego niepokoju, wszelkiej tchórzliwości i zniechęcenia”²¹.

Owa misja ewangelizacyjna ma się odbywać na drodze synodalnej, której kardynał jest ogromnym

20 Tamże.

21 A. Arborelius, *Var inte rädda!*, „Katolskt Magasin” 2021, nr 4, s. 8.

zwolennikiem. Jest przekonany, że Kościół zawsze realizuje swoją misję w świecie, w którym żyje. Uważa, że każdy katolik jest zawsze misjonarzem wiary, nadziei i miłości w społeczeństwie, w którym żyje. Jest powołany, aby okazywać miłość Chrystusa i dzielić się Jego miłosierdziem. Katolik może dać ludziom nadzieję i zaufanie w czasach, gdy wielu ulega pokusie zniechęcenia i rozpaczcy z powodu szerzącej się przemocy i terroru. Przywracanie ludziom nadziei jest jednym z najważniejszych dzieł miłosierdzia obecnych czasów. Każdy katolik jest ważną i integralną częścią swojej diecezji. Każdy jest potrzebny, aby umacniać ludzi w wierze, nadziei i miłości. Każdy jest powołany do wypełniania swojej misji w kraju, a szczególnie tam, gdzie głos Ewangelii i Kościoła musi być słyszalny wyraźniej. Kardynał często apeluje o starania, aby dotrzeć do tych, którzy nie mają kontaktu z Kościołem. Katolik jest wysłany do nich jako misjonarz i ma pomóc im odnaleźć drogę powrotną do Kościoła. Ponadto w swoim codziennym życiu, w pracy, ma być świadkiem Jezusa, przekazując Jego dobroć i troskę²².

Omawiając dorobek natury społecznej kard. Larsa Andersa Arborelius, nie można pominąć jego działalności na rzecz pokoju. Kardynał w czasie pandemii podkreślał, że nie potrzeba wojny, aby trudności natury

---

22 Por. A. Arborelius, *Vi är kallade av Gud att missionera i Sverige*, <https://kattolksktmagasin.sc/2023/11/14/vi-ar-kallade-av-gud-att-missionera-i-sverige/> (14.01.2026).

społecznej spiętrzyły się. Łacińska sentencja *usus magister est optimus* („doświadczenie jest najlepszym nauczycielem”) sprawdza się właśnie teraz. W dobie postepidemicznej sytuacji społecznej oraz narastających konfliktów zbrojnych głos płynący ze Sztokholmu jest nie do przecenienia. Nie można więc w tym miejscu nie zacytować znakomitego tekstu kardynała: „Jezus chce, abyśmy wszyscy stali się budowniczymi pokoju i w ten sposób osiągnęli zbawienie. Powierzył nam całe swoje stworzenie, abyśmy szerzyli pokój wokół siebie. «Życie w pokoju między sobą» (1 Tes 5, 14) – pisze Paweł. Pokój Jezusa musi wypływać z naszych serc i docierać do tych, którzy żyją wokół nas. Jako przyjaciele Jezusa otrzymujemy cudowne zadanie uwidaczniania pokoju Bożego. Przez chrzest staliśmy się świątynią Ducha, w której żyje sam Bóg, Trójca Święta. Nie jesteśmy pustymi naczyniami, mówi inna święta, Teresa z Ávila, przypominając nam o naszej godności, ale także o naszym powołaniu do życia świętym życiem, które będzie błogosławieństwem dla innych”²³.

Kardynał ma świadomość, że nie można rozwiązać wszystkich problemów, ale należy zacząć od siebie i zobaczyć, jak można bardziej zakorzenić się w swoim wewnętrznym pokoju i przyjąć życiodajną łaskę, która odnawia i umacnia człowieka w nieustannym zjednoczeniu z Jezusem. Kardynał przypomina, że jeśli człowiek

23 A. Arborelius, *Frid och fred i Sverige*, [https://katolsktmagasin.se/2025/09/03/frid-och-fred-i-sverige/\(14.01.2026\)](https://katolsktmagasin.se/2025/09/03/frid-och-fred-i-sverige/(14.01.2026)).

otworzy się na tę miłość, która go przepelnia, naturalnym stanie się dla niego dzielenie się tym duchowym bogactwem również na poziomie konkretnym. Taka osoba stanie się bardziej klarowna i dostrzeże potrzeby ludzi w swoim otoczeniu. A wtedy radością będzie wspólne z braćmi i siostrami w wierze szerzenie dobroci i troski Jezusa. To wspólne chrześcijańskie świadectwo jest tak ważne w obecnych czasach²⁴.

Arcybiskup Sztokholmu od samego początku swojej posługi wskazuje na potrzebę likwidowania wojny, a jeśli ona istnieje – to szukania pomocy w wierze. Chrystus zmartwychwstały jest siłą i nadzieją. Reprezentatywnym tekstem kardynała są słowa z roku 2023: „Dzięki zmartwychwstaniu wszystkie granice przestrzeni i czasu zostały przełamane. Wieczność wkracza w czas. Chwała spotyka nas pośród bólu i niepokoju. Jezus stał się ukrytym Towarzystwem wszystkich, który chce poprowadzić nas przez wszystkie przeszkody, abyśmy mogli dotrzeć do życia bez końca, którym chce się z nami podzielić. W każdym człowieku istnieje nieustanna, ale często podświadoma tęsknota za tym życiem wiecznym”²⁵.

W tym miejscu warto przytoczyć słowa św. Teresy od Jezusa, która w swoim epokowym dziele pisała: „Każdy bowiem za pomocą łaski Bożej łatwo może dojść do prawdziwego z Panem zjednoczenia, jeśli tylko zechce

24 Tamże.

25 A. Arborelius, *Påskens budskap i krigets skugga*, „Katolskt Magasin” 2023, nr 4, s. 7.

o nie się starać, zrzekając się wszelkiej woli własnej, a trzymając ją złączoną z wolą Boga²⁶. Wydaje się, że te słowa można odnieść do życia i działalności kardynała Larsa Andersa Arborelius. To człowiek głębokiej wiary, który poprzez zjednoczenie z Bogiem stara się rozwiązywać problemy społeczne. Uwidocznili to szczególnie w problematyce pedofilii w Kościele. Pisał bowiem: „Słyszeliśmy o katolickich księżach, którzy dopuścili się strasznych nadużyć wobec nieletnich. Potrzebujemy całej pomocy Boga oraz całej ludzkiej siły i wiedzy, aby przeciwdziałać temu złu i się go pozbyć”²⁷.

Wydaje się, że powyższe dowody świadczą, iż kard. Lars Anders Arborelius jest wybitnym znawcą problemów społecznych, który nie boi się wyzwań i jest niezwykle skutecznym naukowcem oraz duszpasterzem w tym obszarze ludzkiego życia. Trzeba jednak zaznaczyć, że znane słowa *ad augusta per angusta* („do wielkich osiągnięć przez trudności”) dotyczą kardynała, który w Szwecji, gdzie katolicy stanowią mniejszość (dominuje luterkański Kościół Szwecji, członkami Kościoła rzymskokatolickiego jest około 150 tysięcy wiernych), z trudem ewangelizuje współczesnego, nieraz bardzo zagubionego człowieka. Jest jednak skuteczny, bowiem jego osobowość jest niezwykle bogata i inspirująca.

26 Św. Teresa od Jezusa, *Twierdza wewnętrzna*, op. cit., p. 125.

27 A. Arborelius, *Morgonandakt i Globala veckan*, <https://katolsktmagasin.se/2018/11/18/morgonandakt-i-globala-veckan/> (24.01.2026).

Osobowość

Kardynał Anders Arborelius znany jest ze swojej skromności – woli skromny habit niż biskupie szaty. Ma także dobry kontakt z ludźmi i poczucie humoru. Wydaje się, że taka postawa jest pokłosiem słów św. Teresy od Jezusa, która pisała: „Dopóki żyjemy na tej ziemi, nie ma nic, co by nam bardziej było potrzebne niż pokora”²⁸. Sam mówi o sobie w niezwykle wyważony sposób jako o konwertycie, który zakochał się w katolicyzmie.

Warto w tym miejscu przytoczyć jego piękne wyznanie: „Dorastałem w Szwecji, ale urodziłem się w Szwajcarii. Moja rodzina miała piękną przyjaźń z brygidkami z Lugano i w dzieciństwie i młodości miałem z nimi wiele kontaktów. Myślę, że ich życzliwość i oddanie wywarły na mnie ogromny wpływ. Nigdy nie byłem aktywnym członkiem Kościoła luterańskiego w Szwecji. Zostałem tam ochrzczony i bierzmowany, ale miałem raczej ogólną wiarę chrześcijańską. Z czasem zrozumiałem, że Kościół katolicki jest Kościołem założonym przez Chrystusa i to do niego należę. Można powiedzieć: nie dystansowałem się od czegoś i zbliżyłem się do Kościoła katolickiego”²⁹.

28 Św. Teresa od Jezusa, *Twierdza wewnętrzna*, op. cit., s. 24.

29 *Svezia. Card. Arborelius: «Meglio evitare le etichette. La Chiesa non è un partito»*, „Silere Non Possum” <https://silerenonpossum.com/it/svezia-card-arborelius-meglio-evitare-le-etichette-la-chiesa-non-e-un-partito/> (25.01.2026).

Kardynał przeszedł konieczną drogę, aby przez 28 lat biskupstwa mógł pokazać, że *nemo sapiens nisi patiens* („nie jest mądry, kto nie jest cierpliwy”). Z pewnością jego cierpliwość i nieprzejednanie sprawiło, że jest jedynym biskupem w Szwecji, który został ogłoszony w roku 2017 „Szwedem Roku”. Arcybiskup Sztokholmu jest obecny w życiu publicznym od czasu swojej nominacji w 1998 roku i odgrywa ważną rolę w dialogu z migrantami, jak twierdzi szwedzki magazyn „Focus”, który przyznaje tę nagrodę medialną³⁰.

Nie można też nie wspomnieć, iż kardynał w 2007 roku wystosował apel do rządu, aby nie czynił Szwecji „rajem aborcyjnym”, po propozycji otwarcia szpitali dla kobiet z krajów, w których obowiązują surowsze ograniczenia aborcyjne. Był to odważny apel, wynikający z karmelitańskiej duchowości. To przecież św. Teresa od Jezusa pisała, że „z powodu wyrachowania, jakim kierujemy się w służbie Bożej, wszystko nam się staje zawadą, bo wszystkiego się boimy”³¹.

Jego piękna i bogata osobowość sprawiła, że w 2015 roku wziął udział w filmie dokumentalnym *The Indian Priest* o indyjskim księdzu misjonarzu. Z kolei latem 2017 roku zaproponował papieżowi utworzenie specjalnego organu doradczego złożonego z kobiet, przekonując opinię publiczną o znalezieniu szerszego sposobu

30 *Kardinal Arborelius ist „Schwede des Jahres”*, <https://www.bonifatiuswerk.de/de/news/migriert/kardinal-arborelius-ist-schwede-des-jahres/> (26.01.2026).

31 Św. Teresa od Jezusa, *Twierdza wewnętrzna*, op. cit., s. 58.

zaangażowania kobiet na różnych poziomach w Kościele. Nie można też zapominać, że wraz z innymi duchownymi chrześcijańskimi wzywał rząd szwedzki do ochrony migrantów i bezdomnych, którzy są najbardziej narażeni na zakażenie lub cierpią z powodu skutków ekonomicznych. W ten sposób pokazał, że *amor magister optimus* („miłość najlepszym nauczycielem”).

Patrząc na całe dotychczasowe życie kard. Larsa Andersa Arborelius, należy skonstatować, iż kandydat do godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie jest człowiekiem gruntownie wykształconym, o ogromnej wrażliwości społecznej. Jest osobą, do której odnosi się stwierdzenie: *homo doctus secum semper divitias habet* („człowiek wykształcony bogactwo ma zawsze ze sobą”).

W tym miejscu należy pogratulować Wydziałowi Nauk Społecznych i Senatowi Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie decyzji o przyznaniu kard. Larsowi Andersowi Arboreliusowi tytułu doktora *honoris causa*. Wpisuje się ona w nurt nauczania uczelni papieskiej, w której św. Jan Paweł II jest nie tylko patronem, ale mistrzem wskazującym drogi poszukiwania prawdy.

Interrogare sapienter est docere („mądrze pytać to znaczy uczyć”). Ta łacińska sentencja absolutnie odnosi się do kardynała, który ma być obdarzony zaszczytem bycia doktorem *honoris causa*. Uczy się on Słowa, pytając Boga o sens życia, miłości, wolności i prawdy. Nie zostawia jednak tej nauki dla siebie, tylko dzięki swoim

cechom charakteru skutecznie przekazuje Ewangelię innym. Jest zatem znakomitym mistrzem słowa, które jest echem Słowa Bożego.

Wniosek końcowy

Podsumowując powyższą recenzję, należy z całą odpowiedzialnością stwierdzić, że kardynał Lars Anders Arborelius jako znakomity kandydat do otrzymania tytułu doktora *honoris causa* jest:

- naukowcem wybitnym, znawcą duchowości karmelitańskiej,
- autorem wielu dzieł naukowych i popularnonaukowych,
- erudytą posługującym się biegle kilkoma językami,
- człowiekiem kierującym się mądrością w swoim życiu, w myśl zasady *sapientia ars vivendi putanda est* („mądrość należy uważać za sztukę życia”),
- znakomitym duszpasterzem, biskupem i kardynałem, szanowanym w swoim kraju i poza jego granicami,
- osobą niezwykle wrażliwą na ludzkie potrzeby i zaangażowaną w sprawy ewangelizacji,
- kardynałem oddanym drodze synodalnej i nauczaniu papieża Franciszka,
- biskupem Sztokholmu, szerzącym idee ekumenizmu,
- postacią znaczącą w Kościele powszechnym, szanowaną, cenioną i chętnie zapraszaną,

- wiernym nauczaniu papieskiemu (szczególnie św. Janowi Pawłowi II, Benedyktowi XVI oraz papieżowi Franciszkowi),
- znakomitą postacią Kościoła, która łączy, a nie dzieli, a poprzez swoją postawę pokazuje w praktyce, czym jest miłość i troska o potrzebujących.

Seneka twierdził: *Alteri vivas oportet, si vis tibi vivere* („musisz żyć dla innych, jeśli chcesz żyć z pożytkiem dla siebie”). Takim właśnie jest biskup Sztokholmu: człowiek Ewangelii, nauki i wrażliwości społecznej, a przy tym życzliwy, pokorny i otwarty na innych.

Biorąc więc pod uwagę powyższe oceny i analizy, wnioskuję o przyznanie kard. Larsowi Andersowi Arboreliusowi tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Kraków, 29 stycznia 2026

Bishop prof. dr. hab. Janusz Mastalski
Pontifical University of John Paul II in Krakow

*Review in the Procedure for Bestowing an
Honorary Doctorate on Cardinal Lars Anders
Arborelius OCD, Bishop of Stockholm*

On March 19, 2013, Pope Francis said during his inauguration Mass: “Jesus Christ conferred power upon Peter, but what sort of power was it? Jesus’ three questions to Peter about love are followed by three commands: feed my lambs, feed my sheep. Let us never forget that authentic power is service, and that the Pope too, when exercising power, must enter ever more fully into that service which has its radiant culmination on the Cross. He must be inspired by the lowly, concrete and faithful service which marked Saint Joseph and, like him, he must open his arms to protect all of God’s people and embrace with tender affection the whole of humanity, especially the poorest, the weakest, the least important.”¹

.....
1 *Homily of Pope Francis*, https://www.vatican.va/content/francesco/pl/homilies/2013/documents/papa-francesco_20130319_omelia-inizio-pontificato.html (accessed March 10, 2026).

It is difficult to deny that Cardinal Lars Anders Arborelius, the Catholic Bishop of Stockholm, has implemented this program first as a priest, later as a bishop, and currently as a cardinal.

Biography

The present Catholic Bishop of Stockholm was born on September 24, 1949, in Sorengo, Switzerland, to a family of Swedish Protestants. Raised Lutheran in Lund, at the age of twenty Arborelius converted to Catholicism, completing a course for catechumens. In one interview, he said: “In my childhood, I had contacts with several Catholics. I wanted to find out about their faith. After a year and a half of religious instruction, I could finally say with joy, “Truth has been given to me through the Catholic faith.”²

Inspired by the life of St. Thérèse of Lisieux, he joined the Discalced Carmelites. In Belgium, he received degrees in philosophy and theology, also studying modern languages (German, Spanish, and English) at Lund University. Arborelius was ordained a priest in Malmö on September 8, 1979, previously defending his doctorate at

² *An Interview with Bishop Anders Arborelius*, by Jared Litke, January 15, 2001, <https://news.stthomas.edu/publication-article/an-interview-with-bishop-anders-arborelius/> (accessed March 10, 2026).

the Pontifical Theological Faculty and Pontifical Institute of Spirituality Teresianum in Rome. On November 17, 1998, Pope John Paul II appointed him the Bishop of Stockholm; Arborelius' consecration took place on December 29, 1998, in St. Eric's Cathedral in Stockholm. The episcopal motto in his coat of arms consists of the words: *In laudem Gloriam* ("To the Praise of Glory").

Thus, he became the first ethnic Swede and second Scandinavian Catholic bishop since the Reformation. In 2005, Arborelius became the President of the Scandinavian Bishops Conference; he would serve in this capacity for ten years. On May 21, 2017, Pope Francis announced that Bishop Lars Anders Arborelius would become the first Swedish cardinal in history. During a consistory held on June 28, 2017, he became a cardinal whose titular church is Santa Maria degli Angeli e dei Martiri. He has received numerous awards, including the Equestrian Order of the Holy Sepulcher of Jerusalem and the Order of the Seraphim for his significant contribution to the Swedish and universal Church.

Thus, this candidate to receive an honorary doctorate from our university has led a rich life filled with surprising twists and turns. In her book *The Interior Castle*, the Carmelite St. Teresa of Ávila wrote: "It is no small misfortune and disgrace that, through our own fault, we neither understand our nature nor our origin."³ Thus,

3 St. Teresa of Ávila, *The Interior Castle or The Mansions*, trans. The Benedictines of Stanbrook, London: Thomas Baker, 1921, p. 17.

it is only right that we should take a closer look at the figure of Cardinal Lars Anders Arborelius and his academic, pastoral, and social accomplishments.

Academic achievements

The cardinal has published numerous scholarly as well as popular books and articles in Swedish, English, and German; some have been translated into multiple languages, including Polish and English. His most significant books include the following:

- *Edith Stein: biografi – texter*, 1983,
- *Klosterstiftelserna*, 1985,
- *Klosterstiftelserna*, 1985, *Karmels mystik genom tiderna*, 1986,
- *Blottställd och fulländad: Marie-Antoinette de Geuser*, 1990,
- *Att komma hem*, 1991,
- *Allt och intet: Johannes av Korsets liv*, 1991,
- *Spiritualitet: andlig teologi*, 1994,
- *Spiritualitet: andligt liv*, 1999,
- *Biskopens novisår: en bok av, med och om Anders Arborelius o.c.d.*, 2000,
- *Att gunga gungbräda med Gud tankar ur tystnaden*, 2001,
- *Jesusmanifestet*, 2003,

- *Ein Lächeln der Ewigkeit: Gedanken aus der Stille*, 2004,
- *Att leva i Guds närvaro*, 2008,
- *Anden: Gud här och nu*, 2008,
- *Świętowanie chwały. Rekolekcje z bł. Elżbietą od Trójcy Przenajświętszej*, 2009,
- *Sista samtal*, 2009,
- *Rättfärdiggörelsen i Kyrkans liv: Rapport från den katolsk-lutherska dialoggruppen för Sverige och Finland*, 2010,
- *Andens ABC: att leva av det eviga ordet*, 2011,
- *Trosmeditation*, 2011,
- *Betraktelser över Guds kärlek*, 2011,
- *Medytacje o wierze*, 2012,
- *Ogolocona i przeobrażona. Maria Antonina de Geuser*, 2012,
- *Mistrzynie przyjaźni. Rekolekcje ze św. Teresą od Jezusa*, 2013,
- *Motstånd och förvandling*, 2015,
- *Bóg wynalazkiem człowieka? i inne pytania...*, 2017,
- *Kyrkornas hemligheter: Stockholm*, 2017,
- *Mit heiliger Ungeduld: Nichts ist unmöglich für Gottes Geist*, 2018,
- *Kardinalens novisår – ett slags postilla*, 2018,
- *Medmänsklighet: Vägar till en ny gemenskap*, 2018,
- *Carmelite Spirituality: The Way of Carmelite Prayer and Contemplation*, 2020,
- *Gud är kärlek: fader, son och Ande*, 2021,
- *Vardagsmystik*, 2021,

- *Andlig boning åt Gud*, 2022,
- *Mistyka codzienności. Ćwiczenie uważności na Bożą obecność – praktyczny przewodnik po duchowości karmelitańskiej w życiu codziennym*, 2023,
- *Therese and Martin*, 2023 [e-book],
- *Trons vittnen: Martyrernas kapell i Strängnäs domkyrka*, 2024,
- *Inre bön*, 2025,
- *Una Sancta: Why Are We Still Separated?*, 2025,
- *Han älskar oss*, 2025.

Apart from authoring or co-authoring the above-mentioned books, Cardinal Lars Anders Arborelius has also written numerous pastoral letters and articles for the Swedish Catholic publication *Katolskt Magasin*, among others. Without a doubt, the quantity and quality of the cardinal's publications attest to the enormous erudition of this great popularizer of Carmelite spirituality both in Sweden and around the world.

St. Teresa of Ávila has written: “So obscure are these spiritual matters that to explain them an ignorant person like myself must say much that is superfluous, and even alien to the subject, before coming to the point.”⁴ In this context, the cardinal appears in his publications as a competent and succinct author of great erudition. In accordance with the Latin maxim *artificem commendat opus* (“the work recommends the artist”), it is with great admiration and respect that we honor the

4 St. Teresa of Ávila, *The Interior Castle or The Mansions*, op. cit., p. 21.

academic achievements of our candidate to receive an honorary doctorate.

Pastoral accomplishments

The cardinal's pastoral activities are deserving of great respect. The first-ever Swede to be named a cardinal has contributed to a rise in secular Sweden's Catholic population. As he himself often says, his parishes are on the peripheries of the Roman Catholic Church. However, this does not prevent him from engaging in devoted and effective ministry.

In one of his outstanding articles, Cardinal Arborelius writes: "We are all called to become one in Him. In today's world, we are increasingly aware that we are living in a global reality without borders. We are called to universal solidarity with all other people. Indeed, the words 'global,' 'universal,' 'ecumenical,' and 'catholic' are all synonyms."⁵

The cardinal is perfectly aware of the fact that the social changes underway in Sweden are rooted in global phenomena. Thus, he is convinced that "our Catholic Church in Sweden is global to the greatest degree. Thanks to immigration, I have the privilege of accepting

5 A. Arborelius, *Morgonandakt i Globala veckan*, <https://katolsktmagasin.se/2018/11/18/morgonandakt-i-globala-veckan/> (accessed January 24, 2026).

people from all over the world. Such richness has no equivalent, but it requires mutual understanding and forgiveness. The same pertains to our country and even the entire world. Together, we can build a community where everyone feels respect and can contribute to global solidarity. Without God, meeting such a challenge would prove impossible.”⁶ As we can see, the cardinal is very much engaged in the life of the Church in Sweden and Scandinavia more broadly.

Another very important issue that the bishop of Stockholm deals with is holiness. He wrote in one essay: “But how can we achieve [holiness]? Holiness is, after all, God’s leading attribute. It makes Him infinitely greater and completely different than us, completely surpassing us. Only God is holy.”⁷ Cardinal Arborelius’ teaching is clearly influenced by Marian spirituality, for many of his texts addressed to the faithful are filled with the life and the example of the Blessed Mother.

In another of his excellent articles, Cardinal Arborelius writes: “The Virgin Mary has reflected in her figure and mission the reality contained in the Biblical concept of *shalom*, *pax*, or peace. As the Immaculate who is completely free of sin, she gives us a conception of the world and of reality in which God wants us to live. This is, of course, a grace that we could never attain on our

---

⁶ Ibid.

⁷ A. Arborelius, *Våra svenska himmelska vänner*, <https://katolsktmagasin.se/2019/10/08/vara-svenska-himmelska-vanner/> (accessed January 24, 2026).

own.”⁸ The cardinal is convinced that we are called to be servants of God who prepare the way for His peace precisely where we live. We can achieve this through and with Mary, who is a great model of what it means to accept Jesus and belong to Him. Mary can protect the great flame of grace and faith within us so that we may fearlessly imitate Jesus in everything we do and achieve the aim of being transformed by His sanctity and become increasingly similar to Him.⁹

Writing about holiness, Cardinal Lars Anders Arborelius frequently references two saints that are especially dear to him. He argues: “In every age, there are people who accept Jesus’ radical message and want to literally do everything Jesus spoke about. Throughout the centuries, many people have pronounced the following words: ‘We have given up everything and followed you.’ Benedict is just one of many, but in our times and in our environment fewer and fewer people want to follow Jesus so literally. Thus, we pray that God may inspire people to imitate Him and follow the advice of the Gospel.”¹⁰ The candidate to receive an honorary doctorate emphasizes the profound thinking of St. Benedict, who

8 A. Arborelius, *Jungfru Maria – fredens drottning*, <https://katolskttmagasin.se/2022/04/14/jungfru-maria-fredens-drottning/> (accessed January 22, 2026).

9 Cf. A. Arborelius, *Maria hjälper oss att säga ja till Gud*, „Katolskt Magasin” 2018, no. 9, p. 5.

10 A. Arborelius, *Helighet som fördriver mörker och hat*, „Katolskt Magasin” 2023, no. 9, p. 9.

wants us to totally focus on God. Benedict himself is just a tool, a humble channel for God. Everything inside us must be open to God and to the good that He wants to tell us and do with us. Nothing can be more important than love for God. Without a doubt, Benedictine theocentrism is close to the Lord God.

Many of the cardinal's articles are devoted to St. Bridget of Sweden, whom he considers his guide. It is she who highlights man's participation in the mystery of the Cross. Her sisters can wear Jesus' five sacred wounds on their heads. The cardinal writes: "Along with the Virgin Mary, we can follow in the footsteps of the Crucified. When we empathize with His suffering for the redemption of the world, our hearts of stone melt and become hearts of blood and bone."¹¹ Furthermore, for the cardinal St. Bridget is a guide to synodality. He confesses that it is only natural to listen to St. Bridget, the patroness of Sweden and co-patroness of all Europe. Also today, she remains a spokesperson of God and intercessor for humanity. She wants to help everyone and the entire Church so that people in the twenty-first century increasingly convert to Jesus and follow him more faithfully.

Presenting the path to holiness, the cardinal has great esteem and veneration for St. Teresa of Ávila. He always

---

¹¹ A. Arborelius, *Benedikt – Birgitta – Botwid*, „Katolskt Magasin” 2023, no. 1, p. 7.

has her words on his lips: “Our faith is so dead that we trust less to its teaching than to what is visible.”¹²

Cardinal Arborelius is particularly devoted to St. Thérèse of Lisieux, who through her life showed that man can live in a way that can bring him peace amidst suffering. Such an approach does not make suffering disappear, but it transforms suffering into something altogether different. In seven different spheres, St. Thérèse helps man deal with the mystery of suffering, which can then become a gift. One can also think of Mary’s seven pains, which pierced her heart but at the same time united her with Jesus. If one takes this approach, human life and its pains also become salvation history. Thus, the cardinal describes the pain of family life, existence in the community, the pain of illness and suffering, the pain caused by evil, and also the drama of death.¹³

When discussing Cardinal Lars Anders Arborelius’ pastoral accomplishments, one cannot overlook his efforts to foster unity. Ecumenism is deeply rooted in the cardinal’s teaching. He has written: “In a secularized society, emphasizing this vocation to holiness is especially important. It is an effective antidote to secularization and trivialization, which characterizes the aura of our consumerist age. The three classic Gospel counsels that are the main basis for the monastic life are experiencing

12 St. Teresa of Ávila, *The Interior Castle or The Mansions*, op. cit., p. 28.

13 Cf. A. Arborelius, *Att lida i frid som Thérèse av Jesusbarnet*, „Katolskt Magasin” 2019, no. 3, p. 4.

revival and are newly interpreted by many laypeople who clearly recognize that the perennial idols of power, money, and sex should be countered with obedience, poverty, and chastity. Nothing is so new and modern yet simultaneously eternal and traditional as the holiness proclaimed in the Gospel. And this pertains to each of us.”¹⁴

Himself a convert, Cardinal Arborelius tries to bring closer together sister churches in not just Sweden but all of Scandinavia. He is convinced that in our divided world, the unity of Christians is more needed than ever before. The Church is always a reflection of the unity between the Holy Trinity. The cardinal believes that man’s vocation is to live in this mystery in order to give the world witness to the unity of love and truth that so many – consciously or not – desire. In his view, our world needs ecological ecumenism (respect and care for the work of God’s hands) as well as eschatological ecumenism (as a Church community). Hence the cardinal’s excellent and necessary appeal: “We must let the wind of the Holy Spirit lead us ever deeper into the perfect unity of the deepest mystery of God, which must be reflected in the visible unity of the Church. The year 2025 is both a Holy Jubilee Year and an ecumenical year in which we give thanks for what happened in Nice in 325 and Stockholm in 1925. Furthermore, all Christians will

---

¹⁴ A. Arborelius, *Alla döpta är kallade till belighet*, „Katolskt Magasin” 2024, no. 1, p. 6.

celebrate Easter on the same day. We should consider this as a prophetic step forward on the path to unity.”¹⁵

In light of the Latin maxim *verba volant, scripta manent* (“spoken words fly, written words remain”), Lars Anders Arborelius has throughout the decades addressed many pastoral letters to the faithful of his diocese. Excellent, erudite letters filled with pastoral concern have been written for Lent and Life Sunday (the Third Sunday of Advent) At this point, it is fitting to reference his Lenten pastoral letter from 2018: “The more seriously we treat the commandment to ‘do everything for the glory of God,’ the more joyous and wonderful life becomes. Each new day becomes a gift because we can learn to praise God in a new way. Every morning takes on the brilliance and luminosity of Easter morning. A new, eternal reality appears. Each person we encounter becomes God’s messenger. We begin to look at our neighbors in a totally different way: as the reflection of God, each person directs us to God. We can thank Him for so much if we only open before Him our eyes, hearts, ears, and hands.”¹⁶ These words clearly present the cardinal’s teaching. Simplicity, specifics, and concern are at the fundament of his fine messages to the faithful. At this point, it is worth citing one

15 A. Arborelius, *Rättfärdiggörelse, heliggörelse och gudomliggörelse*, <https://katolsktmagasin.se/2024/12/18/rattfardiggorelse-heliggorelse-och-gudomliggorelse/> (accessed January 20, 2026).

16 A. Arborelius, *Herdabrev för fastetiden 2018*, „Katolskt Magasin” 2018, no. 2, p. 5.

more excerpt from a letter to the faithful of Cardinal Arborelius' diocese that showcases his excellent style. It comes from his pastoral letter for the third Sunday of Advent in 2022: "Being pro-life is always wonderful. We must thank God for the gift of life. We must trust that someday we will want to partake in eternal life. We are called to live in community with Him and participate in His divine glory. Right now, our lives can be transformed and illuminated with God's light. Ever since God became man and wanted to share His life with us, human life has gained even deeper dignity and beauty. God has become one of us in order to accept every person and show him or her His grace and benevolence. Ours and the entire Church's task is and will be to help people to discover this deep dimension of life. We are called to or another way participate in evangelization so that every person may discover how great a treasure God gave us through the grace and gift of life. Thus, we can never deprive anyone of the possibility to be born in this world and participate in eternal life."¹⁷

Thus, the cardinal is clearly a master of words that do not fly but are hopeful and remain in man's heart. *Viva vox docet* ("the living word educates"). That is the kind of word that the candidate to receive an honorary doctorate uses.

---

¹⁷ A. Arborelius, *Pastoral Letter for Life Sunday 2022*, „Katolskt Magasin” 2022, no. 12, p. 4.

Social achievements

Analyzing Cardinal Lars Anders Arborelius' enormous pastoral accomplishments, one cannot forget his social engagement. It seems that three spheres of the cardinal's activity should be especially emphasized: spreading love, evangelization as a mission, and the affirmation of peace.

Testimony to love is a very important element of human life. The cardinal is convinced that social problems should be resolved in the spirit of love and being present for one's fellow man. In the excellent text *Loving One's Neighbor*, the cardinal writes: "Love does no evil to the neighbor; hence, love is the fulfillment of the law' (Romans 13:10). Our ability to live in this love is constantly tested. Sometimes, we meet people who treated us unfairly, take advantage of us, vilify us; there are no limits to how poorly people can treat each other. Despite this, should we love those who seem to do nothing other than break God's law? Indeed, that is the only way we can act if we are disciples of Jesus. We should not accept or praise what they do but we should love them in order to fulfill God's sacred law. This is not easy."¹⁸

As we can see, the cardinal calls each of us to zealously seek out and yearn for Jesus. He emphasizes that our Lord from Nazareth frequently reminds us of His

¹⁸ A. Arborelius, *Att älska sin medmänniska*, <https://katolsktmagasin.se/2020/10/09/att-alska-sin-medmanniska/> (January 18, 2026).

existence and love for all by meeting us in the form of our neighbor, in need and adversity, as well as in joy and generosity. However, the teaching to see Jesus in our neighbor requires time. The best way to learn this is by resolving to love all people we encounter on our path regardless of who they are and what they are like.¹⁹

It is worth emphasizing that in this approach to love of one's neighbor Cardinal Lars Anders Arborelius is very close to the attitude of Pope Francis, who constantly reminded us of what is clearly visible in the entire Gospel. We can recognize Jesus in defenseless people and show Him our love because Jesus Himself said that that is the only criterion thanks to which we can be saved. The cardinal is convinced that man always has an opportunity to practice love of neighbor. Thus, it is imperative that we live in deep unity with Jesus and allow His Sacred Heart to transform our hearts of stone so that they are free of all hardness and self-centeredness.²⁰

Evangelization is also dear to the cardinal's heart. He writes: "Do not be afraid of giving witness to the living Lord! But why are we somewhat cowardly and shy when it comes to giving witness? We need to seriously treat the mission of evangelization. If we will not preach this message, no one else will do it. We need to free ourselves from all fears of what people think and believe. Paradoxically, an effective remedy for fear is

---

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

fear of God, one of the great as well as forgotten gifts of the Holy Spirit. Fear of God is not the same thing as being afraid of God. On the contrary, it entails great respect and complete trust of Him, who completely frees us from all fear. One of the greatest joys of life is the discovery that fear of God frees us of all anxiety, cowardice, and dejection.”²¹

This mission of evangelization should take place within the context of synodality, of which the cardinal is a great supporter. He is convinced that the Church always fulfills her mission in the world in which she lives. He believes that every Catholic is always a missionary of faith, hope, and love in the society in which he or she lives. Each Catholic is called to show Christ’s love and share His mercy. A Catholic can give people hope and trust in times when many succumb to the temptation of dismay and despair because of growing violence and terror. Restoring hope to people is one of the most important works of mystery of our times. Each Catholic is an important and integral part of his or her diocese. Each is needed to strengthen people in faith, hope, and love. All Catholics are called to fulfill their mission in their countries, especially in those where the voice of the Gospel and of the Church must be heard more clearly. The Catholic makes frequent appeals to reach out to those who have no contacts with the Church. Catholics are sent to them as missionaries and must help

.....
21 A. Arborelius, *Var inte rädda!*, „Katolskt Magasin” 2021, no. 4, p. 8.

them come back to the Church. Furthermore, Catholics must be witnesses to Jesus in their everyday lives and work, transmitting Christ's benevolence and concern.²²

Cardinal Lars Anders Arborelius' accomplishments include his efforts on behalf of peace. During the pandemic, the cardinal emphasized that war was unnecessary for social challenges to accumulate. The Latin maxim *usus magister est optimus* ("experience is the best teacher") is proving true now. Amidst the post-pandemic social situation and growing military conflicts, this voice from Stockholm cannot be overestimated. Here, it seems fitting to cite an excellent text by the cardinal: "Jesus wants us all to be builders of peace and in this way achieve salvation. He gave us custody over all of creation so that we can spread peace among ourselves. St. Paul writes: 'Be at peace among yourselves' (1 Thessalonians 5:13). As friends of Jesus, we have received the wonderful task of showing God's peace. Through our baptism, we have become a temple of the Spirit in which God Himself lives in the form of the Holy Spirit. Another saint, Teresa of Ávila, says that we are not empty vessels. She reminds us of our dignity as well as our vocation to live a life of holiness that will be a blessing to others."²³

22. Cf. A. Arborelius, *Vi är kallade av Gud att missionera i Sverige*, <https://katolsktmagasin.se/2023/11/14/vi-ar-kallade-av-gud-att-missionera-i-sverige/> (accessed January 14, 2026).

23. A. Arborelius, *Frid och fred i Sverige*, <https://katolsktmagasin.se/2025/09/03/frid-och-fred-i-sverige/> (January 14, 2026).

The cardinal is aware that not all problems can be solved, but one must begin with oneself and see how rooted one can become in his or her internal peace and accept the life-giving grace that renews and strengthens man in constant unity with Jesus. The cardinal reminds us that if we are open to the love that fills us, it will become natural to share this spiritual wealth at a tangible level. Such a person will become clearer and recognize the needs of others in his or her surroundings. Then, we will receive joy from spreading Jesus' goodness and care with our brothers and sisters in the faith. Such shared Christian testimony is very important in our times."²⁴

From the beginning of his ministry, the Bishop of Stockholm has called for the need to end wars, and if they do exist to find succor in faith. The Resurrected Christ is our strength and hope. Representative are the cardinal's words from 2023: "Thanks to the Resurrection, all boundaries of space and time have been breached. Eternity has entered time. We encounter glory amidst pain and anxiety. Jesus became the hidden Companion of all and wants to lead us past obstacles so that we may achieve the unending life He wants to share with us. Each person has a constant, albeit often subconscious yearning for eternal life."²⁵

.....
24 Ibid.

25 A. Arborelius, *Påskens budskap i krigets skugga*, „Katolskt Magasin” 2023, no. 4, p. 7.

Here, it is worth citing St. Teresa of Ávila, who in her monumental work wrote: “With the help of divine grace true union can always be attained by forcing ourselves to renounce our own will and by following the will of God in all things.”²⁶ It seems that these words perfectly describe the life and activity of Cardinal Lars Anders Arborelius. He is a man of great faith who tries to solve social problems through unification with God. This was clear particularly with regards to the issue of the sexual abuse of minors in the Church. Concerning this problem, he wrote: “We have heard about Catholic priests who committed terrible abuses against the young. We need all of God’s help and all of our human efforts and knowledge to oppose this evil and get rid of it.”²⁷

It seems that the above evidence proves that Cardinal Lars Anders Arborelius is a superb observer of social issues who is unafraid of challenges and is a very effective scholar and pastor in this sphere of human life. It should be emphasized that the famous saying *ad augusta per angusta* (“to great accomplishments through challenges”) pertains to the cardinal, who lives in Sweden, where Catholics are a minority (the Lutheran Church of Sweden is dominant, while the Roman Catholic Church has only about 150,000 members); it is a challenge for him to evangelize modern people, who are often very lost.

26 St. Teresa of Ávila, *The Interior Castle or The Mansions*, op. cit., p. 62.

27 A. Arborelius, *Morgonandakt i Globala veckan*, <https://katolsktmagasin.se/2018/11/18/morgonandakt-i-globala-veckan/> (accessed January 24, 2026).

However, he is effective, as his personality is exceptionally rich and inspiring.

Personality

Cardinal Anders Arborelius is known for his humility; he prefers wearing his habit to a bishop's vestments. He has good interpersonal skills and a sense of humor. It seems that such an attitude has been influenced by St. Teresa of Ávila, who wrote: “[W]hile on earth nothing is more needful than humility.”²⁸ The cardinal speaks of himself in a very cautious way as a convert who fell in love with Catholicism.

At this point, it is worth recalling his beautiful confession: “I was raised in Sweden but was born in Switzerland. My family enjoyed a beautiful friendship with the Bridgettines in Lucano, and as a child and youth I had many contacts with them. I think that their kindness and devotion made a tremendous impact on me. I had never been an active member of the Lutheran Church in Sweden. I was baptized and confirmed, but my general Christian faith was very elementary. With time, I understood that the Catholic Church is the Church founded by Christ, and that I belong to it. One could

---

²⁸ St. Teresa of Ávila, *The Interior Castle or The Mansions*, op. cit., p. 22.

say that I did not distance myself from anything but rather grew closer to the Catholic Church.”²⁹

The cardinal went through the necessary path to prove, after twenty-eight years of his episcopal ministry, that *nemo sapiens nisi patiens* (“no one who is not patient is wise”). Without a doubt, his patience and intransigence led him to become the only Catholic bishop to, in 2017, be named “Swede of the Year.” As the Swedish magazine Focus, which presents this honor, has noted, the Catholic Bishop of Stockholm has been present in public life since his episcopal nomination in 1998 and has played an important role in dialogue with migrants.

We cannot forget that in 2007 the cardinal appealed to the government to not make Sweden an “abortion paradise” after a proposal to open a hospital for women from countries with stricter legislation on abortion. This was a bold move resulting from Carmelite spirituality. After all, it was St. Teresa of Ávila who wrote that “[a]ll things obstruct us while prudence rules our actions; we are afraid of everything and therefore fear to make progress.”³⁰

The cardinal’s beautiful and rich personality led to his participation in the 2015 documentary film *The Indian Priest*, about a missionary from India. Meanwhile, in

---

29 *Svezia. Card. Arborelius: «Meglio evitare le etichette. La Chiesa non è un partito»*, „Silere Non Possum” <https://silerenonpossum.com/it/svezia-card-arborelius-meglio-evitare-le-etichette-la-chiesa-non-e-un-partito/> (accessed January 25, 2026).

30 St. Teresa of Ávila, *The Interior Castle or The Mansions*, op. cit., p. 36.

the summer of 2017 Arborelius suggested to Pope Francis that he create a special advisory body consisting of women that would convince public opinion of the necessity to find more room for women to become engaged in the Church at various levels. We also cannot forget that along with other Christian clergy the cardinal petitioned the Swedish government to protect migrants and the homeless, who are most prone to infection and suffer the most due to changes in the economy. Thus, he demonstrated that *amor magister optimus* (“love is the best teacher”).

Looking at the life of Cardinal Lars Anders Arborelius, we arrive at the conclusion that the candidate to receive an honorary doctorate from the Pontifical University of John Paul II in Krakow is a man of solid education and enormous sensitivity to social problems. The expression *homo doctus secum semper divitias habet* (“a wise man always has riches in himself”) perfectly describes him.

At this point, it is appropriate to congratulate the Faculty of Social Sciences and Senate of the Pontifical University of John Paul II in Krakow for deciding to grant Cardinal Lars Anders Arborelius an honorary doctorate. He fits the academic profile of our university, where St. John Paul II is our patron as well as our master who points towards the paths to find the truth.

Interrogare sapienter est docere (“to ask wisely means to teach”). This Latin maxim absolutely applies to the cardinal, who will enjoy the honor of being an honorary

doctor. He learns the Word, asking God about the meaning of life, love, freedom, and truth. However, he does not keep this teaching to himself, but thanks to his personal qualities effectively passes on the Gospel to others. Thus, he is an excellent master of the word, which is the Word of God.

Final conclusion

In concluding the above review, it must be stated with full responsibility that Cardinal Lars Anders Arborelius is an outstanding candidate to receive an honorary doctorate from our university. Indeed, he is:

- an outstanding scholar and leading authority on Carmelite spirituality;
- the author of numerous scholarly and popular works;
- an erudite who is fluent in multiple languages;
- a man whose life decisions are informed by wisdom, in accordance with the principle *sapientia ars vivendi putanda est* (“wisdom should be considered the art of life”);
- a fine pastor, bishop, and cardinal respected both in his country and abroad;
- a person who is exceptionally sensitive to human needs and engaged in evangelization;
- a cardinal committed to synodality and the teaching of Pope Francis;

- the Catholic Bishop of Stockholm who actively promotes ecumenism;
- a major figure in the universal Church, one who is respected, distinguished, and frequently invited to various events;
- faithful to papal teaching (particularly that of Popes St. John Paul II, Benedict XVI, and Francis);
- an illustrious figure of the Church that unites rather than divides and through his actions shows in practice what love and concern for the needy are.

Seneca wrote: *Alteri vivas oportet, si vis tibi vivere* (“You must live for another, if you wish to live for yourself”). Such is the Catholic Bishop of Stockholm: a man of the Gospel, learning, and social awareness who is at the same time kind, humble, and open to others.

Taking into consideration the above opinions and analysis, I request that Cardinal Lars Anders Arborelius be granted the title of honorary doctor of the Pontifical University of John Paul II in Krakow.

Krakow, January 29, 2026

ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

*Recenzja naukowa dorobku
kard. Larsa Andersa Arboreliusza OCD*

Przedmiotem niniejszej recenzji jest dorobek naukowy i eklesjalny kard. Larsa Andersa Arboreliusza OCD, biskupa Sztokholmu, karmelity bosego, pierwszego w historii kardynała pochodzącego ze Szwecji. Ocena ta dotyczy twórczości rozwijającej się w nurcie teologii duchowości oraz refleksji pastoralnej zakorzenionej w doświadczeniu życia zakonnego, modlitwy kontemplacyjnej i posługi pasterskiej w Kościele funkcjonującym w środowisku silnie zsekularyzowanym. Dorobek ten należy rozpatrywać w perspektywie teologii życia wewnętrznego, która – pozostając wierna Objawieniu, Tradycji i nauczaniu Kościoła – interpretuje doświadczenie modlitwy oraz dojrzewanie osoby wierzącej w kontekście realnych wyzwań kulturowych i społecznych. Twórczość kard. Arboreliusza posiada charakter integralny: łączy refleksję teologiczną, świadectwo duchowe i odpowiedzialność pasterską.

Dorobek społeczno-eklezyjalny

Podjmując analizę całokształtu dorobku ocenianego Kardynała, nie sposób nie odnieść się najpierw do jego konkretnego zaangażowania pastoralnego i społecznego, które stanowi egzystencjalny wyraz i jeden z kluczy hermeneutycznych jego refleksji duchowej oraz teologicznej. W swojej posłudze konsekwentnie podkreślał potrzebę pogłębionej współodpowiedzialności wszystkich ochrzczonych za życie wspólnoty kościelnej, wskazując również na konieczność szerszego włączenia kobiet w strukturę odpowiedzialności i duszpasterstwa.

Istotnym wymiarem jego działalności jest wrażliwość na osoby dotknięte cierpieniem, szczególnie na ludzi zmagających się z trwałą niepełnosprawnością oraz ofiary konfliktów zbrojnych. Jego wizyty w ośrodkach opiekuńczych oraz spotkania z osobami znajdującymi się w sytuacjach granicznych miały charakter duszpasterskiej bliskości i świadectwa solidarności. Działalność ta została dostrzeżona również w przestrzeni publicznej Szwecji jako ważny wkład w budowanie kultury dialogu i odpowiedzialności społecznej.

Zaufanie Stolicy Apostolskiej znalazło wyraz w powoływaniu go do licznych gremiów Kurii Rzymskiej, obejmujących m.in. sprawy jedności chrześcijan, relacji z Kościołami Wschodnimi, zagadnienia ekonomicznej odpowiedzialności Kościoła oraz proces rozeznawania kandydatów do posługi biskupiej. Szczególnym wyrazem tego

zauwania było powierzenie mu funkcji wizytatora apostoł-
skiego w jednej z diecezji Europy Zachodniej w kontekście
spraw wymagających połączenia roztropności duszpaster-
skiej z wiernością prawdzie i sprawiedliwości.

W czasie pandemii jego wypowiedzi miały wyraźny
wymiar społeczny i moralny. Zwraçał uwagę na drama-
tyczną sytuację migrantów i osób pozostających poza
systemem formalnej opieki, podkreślając, że godność
ludzka i podstawowe prawa nie mogą być uzależnione
od statusu prawnego czy pochodzenia. W podobnym
duchu wypowiadał się również w kontekście napięć
międzynarodowych i konfliktów zbrojnych, akcentu-
jąc rolę autorytetu moralnego Kościoła w budowaniu
przeźrzeni dialogu i pokoju.

Ramy teologiczne i charakter dorobku publikacyjnego

Dorobek pisarski kard. Arboreliusza wyrasta z ducho-
wości karmelitańskiej i stanowi jej twórczą aktualiza-
cję w warunkach współczesnego świata. Refleksja ta
koncentruje się wokół modlitwy wewnętrznej, życia
kontemplacyjnego oraz dojrzewania osoby wierzącej
w relacji do Boga. Kontemplacja w jego ujęciu nie jest
ucieczką od rzeczywistości, lecz drogą głębszego prze-
żywania świata w świetle Ewangelii i odpowiedzialności
za wspólnotę ludzką.

Jego twórczość wpisuje się w nurt teologii doświadczenia duchowego, który łączy klasyczne dziedzictwo mistyki chrześcijańskiej z wrażliwością na problemy współczesnego człowieka: doświadczenie pustki, rozproszenia, lęku i utraty sensu. Arborelius podejmuje intuicje św. Teresy z Ávili oraz św. Jana od Krzyża, przekładając ich język na realia społeczeństwa zsekularyzowanego, w którym wiara często przeżywana jest w warunkach mniejszościowych.

Jego publikacje nie mają charakteru spekulatywnego ani systematycznego w ścisłym sensie, lecz reprezentują teologię kontemplatywną i formacyjną. Źródłem refleksji jest doświadczenie modlitwy przeżywane w Kościele, interpretowane w świetle Pisma Świętego, Tradycji duchowej oraz nauczania Magisterium. W tym sensie jego twórczość spełnia kryteria naukowości właściwe dla teologii duchowości, łącząc wymiar egzystencjalny z teologiczną wiernością źródłom.

Wśród najważniejszych jego publikacji należy wymienić m.in. *Edith Stein – biografia i duchowość* (1983), *Trosmeditation* (1987), *Spiritualitet – andlig teologi* (1994; wyd. pol. *Mistyka codzienności*, 2020), *Korsvägen* (2000) oraz autobiograficzną refleksję *Kardinalens novisår* (2018). Obok nich opublikował szereg innych książek poświęconych duchowości karmelitańskiej, modlitwie i teologii życia wewnętrznego, które cieszą się dobrym przyjęciem w środowiskach zakonnych, formacyjnych i duszpasterskich.

Oprócz książek jest również autorem licznych artykułów teologicznych, duchowych i pastoralnych publikowanych w prasie katolickiej oraz wydawnictwach chrześcijańskich w Szwecji i innych krajach Europy. Można mówić o kilkudziesięciu tekstach o charakterze formacyjnym i popularnonaukowym, które znacząco poszerzają zakres jego oddziaływania poza krąg odbiorców publikacji książkowych.

*Znaczenie publikacji dla teologii duchowości,
dialogu i formacji*

Twórczość Kardynała Arboreliusa wnosi istotny wkład w rozwój współczesnej teologii duchowości rozumianej jako refleksja nad doświadczeniem Boga w życiu człowieka i wspólnoty Kościoła. Jego piarstwo ukazuje duchowość jako wymiar integralny egzystencji chrześcijańskiej, obejmujący modlitwę, rozeznanie moralne oraz odpowiedzialność za świat. Kontemplacja w jego ujęciu prowadzi do głębszego zakorzenienia w rzeczywistości, sprzyjając postawie służby i solidarności.

Publikacje szwedzkiego teologa pełnią funkcję pomostu między klasyczną tradycją mistyczną Kościoła a współczesną formacją chrześcijańską. Poprzez język prosty, a zarazem teologicznie zakorzeniony, umożliwia odbiorcom wejście w doświadczenie modlitwy wewnętrznej i odkrycie jej znaczenia dla życia osobistego

oraz wspólnotowego. W tym sensie jego twórczość ma charakter formacyjny: pomaga w dojrzewaniu wiary, pogłębianiu życia sakramentalnego i rozwijaniu postawy odpowiedzialności za Kościół.

Znaczenie jego dorobku ujawnia się również w wymiarze dialogu. W środowisku szwedzkim, gdzie katolicy stanowią mniejszość, jego refleksja duchowa stała się czytelnym świadectwem katolickiej tożsamości przeżywanej w duchu otwartości i szacunku wobec innych tradycji chrześcijańskich. Dialog ten nie przyjmuje formy polemiki doktrynalnej, lecz opiera się na wspólnym doświadczeniu modlitwy, ciszy i poszukiwania Boga. Taki styl obecności odpowiada duchowi ekumenicznemu, w którym jedność budowana jest poprzez wzajemne świadectwo życia wiarą.

Jego teksty są również istotnym narzędziem formacji duchowej osób konsekrowanych i świeckich. W środowiskach zakonnych oraz wspólnotach modlitewnych funkcjonują jako materiały do medytacji i pracy wewnętrznej. W ten sposób dorobek Arboreliusza służy nie tylko refleksji teologicznej, lecz również praktycznemu kształtowaniu życia duchowego, odpowiadając na potrzebę głębi i sensu w kulturze nacechowanej pośpiechem i rozproszeniem.

Znaczenie międzynarodowe oraz charakter naukowej publikacji

Dorobek Kardynała Arboreliusa przekroczył granice Kościoła lokalnego w Szwecji i stał się rozpoznawalnym głosem katolickiej duchowości w Europie Północnej. Jako pierwszy kardynał pochodzący ze Szwecji wniósł do przestrzeni międzynarodowej doświadczenie Kościoła żyjącego w warunkach głębokiej sekularyzacji, gdzie świadectwo wiary ma charakter mniejszościowy, a zarazem dialogiczny. Jego twórczość, osadzona w tradycji karmelitańskiej, znajduje recepcję w środowiskach formacyjnych poza granicami kraju, stając się częścią szerszej refleksji nad duchowością chrześcijańską w kontekście współczesnej kultury europejskiej.

Z naukowego punktu widzenia jego publikacje reprezentują teologię duchowości jako pełnoprawną dyscyplinę teologiczną, której przedmiotem jest doświadczenie Boga w życiu człowieka interpretowane w świetle Objawienia i Tradycji Kościoła. Twórczość Arboreliusa nie jest literaturą czysto dewocyjną, lecz pogłębioną refleksją teologiczną nad dynamiką życia łaski, modlitwy i dojrzenia osoby wierzącej. Charakter tej teologii polega na integralnym połączeniu wymiaru egzystencjalnego z wiernością źródłom wiary oraz nauczaniu Kościoła.

Międzynarodowe znaczenie jego dorobku wzmacnia fakt, że jego posługa pasterska i refleksja duchowa pozostają ze sobą ściśle związane. Publikacje te stanowią

wyraz teologii przeżywanej, w której doświadczenie Kościoła lokalnego staje się przestrzenią interpretacji uniwersalnych prawd wiary. W ten sposób jego twórczość wpisuje się w nurt współczesnej recepcji klasycznej mistyki chrześcijańskiej podejmowanej w dialogu z wyzwaniami kultury nowoczesnej.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Całość dorobku Kardynała Larsa Andersa Arboreliussa – obejmująca twórczość książkową, liczne artykuły formacyjne oraz działalność pasterską o wymiarze ekumenicznym i społecznym – stanowi spójne świadectwo służby Kościołowi poprzez refleksję nad życiem duchowym i odpowiedzialnością chrześcijanina w świecie współczesnym. Jego twórczość łączy wierność tradycji karmelitańskiej z wrażliwością na pytania człowieka żyjącego w kulturze zsekularyzowanej, przyczyniając się do pogłębienia rozumienia duchowości chrześcijańskiej oraz do budowania mostów dialogu w Europie Północnej.

Dorobek ten posiada wyraźną wartość teologiczną, formacyjną i kulturotwórczą, wpisując się w misję uniwersytetu katolickiego, który służy prawdzie poprzez refleksję nad człowiekiem i jego powołaniem do komunii z Bogiem i drugim człowiekiem. W osobie kard. Arboreliussa refleksja duchowa, odpowiedzialność pasterska

oraz świadectwo życia tworzą harmonijną całość, ukazując teologię jako służbę Kościołowi i światu.

Z pełnym przekonaniem rekomenduję zatem Jego Eminencję Kardynała Larsa Andersa Arborelius OCD do uhonorowania tytułem doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Lublin, 30 stycznia 2026

Rev. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski
The John Paul II Catholic University of Lublin

*An academic review of the work of Cardinal
Lars Anders Arborelius OCD*

The following is a review of the academic and ecclesial accomplishments of Cardinal Lars Anders Arborelius OCD, the Catholic Bishop of Stockholm, a Discalced Carmelite, and the first-ever cardinal from Sweden. This opinion concerns his writings in ascetical theology and pastoral reflection rooted in the experience of monastic life, contemplative prayer, and pastoral ministry in a local Church functioning in a strongly secularized environment. His accomplishments should be considered from the perspective of the theology of the internal life which, remaining faithful to Revelation, Tradition, and Church teaching, interprets the experience of prayer and the maturation of the believer within the context of real cultural and social challenges. The work of Cardinal Arborelius is integral in nature: it combines theological reflection, spiritual witness, and pastoral responsibility.

The Cardinal's social and ecclesial achievements

When undertaking an analysis of the entirety of the cardinal's accomplishments, one must first refer to his concrete pastoral and social engagement, which are an existential expression and one of the hermeneutic keys to his spiritual and theological reflections. In his ministry, Cardinal Arborelius has consistently emphasized the need for the shared responsibility of all baptized believers for the life of the Church community, also indicating the need for the inclusion of women in responsible and pastoral structures.

Sensitivity towards people who suffer, particularly those experiencing permanent disability as well as the victims of armed conflicts, is an essential dimension of his activity. His visits to care centers as well as meetings with people in extreme circumstances are marked by pastoral closeness and are a testimony to solidarity. This activity has also been acknowledged in Sweden's public life, as an important contribution to the creation of a culture of dialogue and social responsibility.

The Holy See's confidence in the cardinal was expressed in his appointment to numerous bodies in the Roman Curia, which deal with, among others, the unity of Christians, relations with the Eastern Churches, the issue of the Church's economic responsibility, and the process of discerning candidates for episcopal ministry. One particular expression of this confidence was

Cardinal Arborelius' carrying out of an apostolic visitation in a Western European archdiocese within the context of matters requiring a combination of pastoral prudence and fidelity to the truth and justice.

During the pandemic, his public statements were clearly social and moral in nature. He noted the dramatic situation of migrants and people remaining outside the system of formal care, emphasizing that human dignity and basic human rights cannot be contingent on one's legal status or origin. The cardinal's statements on international tensions and armed conflicts were similar; he emphasized the Church's moral authority in creating a space for dialogue and peace.

The theological framework and nature of the Cardinal's publications

Cardinal Arborelius' writings stem from Carmelite spirituality and can be called their creative application to the conditions of today's world. This reflection concentrates on internal prayer, contemplative life, and the maturation of the believer in his or her relationship with God. In Cardinal Arborelius' conception, contemplation is not an escape from reality, but rather the path to experiencing the world more deeply through the prism of the Gospel as well as responsibility for the human community.

His writings are in the current of ascetical theology, which combines the classic legacy of Christian mysticism along with sensitivity to the problems of today's man: the experience of emptiness, distraction, fear, and a loss of meaning. Arborelius follows the intuition of Saints Teresa of Ávila and John of the Cross, translating their language to the realities of a secularized society in which only a minority transmits the faith.

His publications are neither speculative nor systematic in the strict sense, instead representing a contemplative and formative theology. The source of Arborelius' reflection is prayer experienced in the Church, interpreted through the lens of Sacred Scripture, spiritual Tradition, and the Magisterium. In this sense, his writing meets the criteria of scholarship proper to ascetical theology, combining the existential dimension with theological fidelity to the sources.

His most important publications include *Edith Stein: biografi – texter* (1983), *Trosmeditation* (1987), *Spiritualitet – andlig teologi*, Korsvägen (2000), and the autobiographical reflection *Kardinalens novisår* (2018). In addition to them, he has written a series of other books dedicated to Carmelite spirituality, prayer, and theology of the internal life; they have been well-received by religious orders as well as those engaged in formation and ministry.

In addition to books, the cardinal has authored numerous theological, spiritual, and pastoral articles published in the Catholic and Christian press in Sweden and other European countries. Cardinal Arborelius has

written dozens of texts that are popular and geared towards formation, which greatly expands the scope of its impact beyond the closed circle of readers of books.

The significance of these publications for ascetical theology, dialogue, and the John Paul II Catholic University of Lublin formation

Cardinal Arborelius' writing makes an essential contribution to the development of contemporary ascetical theology understood as a reflection on the experience of God in man's life and the community of the Church. His writing presents spirituality as an integral dimension of Christian existence, encompassing prayer, moral discernment, and responsibility for the world. As presented by the cardinal, contemplation leads to being more deeply rooted in reality, which is conducive to an attitude of service and solidarity.

This Swedish theologian's publications function as a kind of bridge between the Church's classic mystical tradition and contemporary Christian formation. Through language that is simultaneously simple yet theologically rooted, he facilitates readers' entry into the experience of internal prayer and its discovery for their personal and communal life. In this sense, Cardinal Arborelius' writing is of a formative nature: it helps the believer mature in faith, have a deeper experience

of sacramental life, and the development of an attitude of responsibility for the Church.

The significance of his work is also apparent at the level of dialogue. In the Swedish context, where Catholics are a minority, the cardinal's spiritual reflection has become a clear testimony to Catholic identity experienced in a spirit of openness and respect for other Christian traditions. This dialogue does not take the form of a doctrinal polemic but instead is based on a shared experience of prayer, silence, and the search for God. Such a style of presence corresponds to the spirit of ecumenism, in which unity is built through mutual testimony of life in faith.

Arborelius' texts are also an important vehicle for the spiritual formation of both consecrated persons and the laity. In religious orders and prayer communities, they function as materials for meditation and internal work. In this way, Cardinal Arborelius' work serves not only theological reflection, but also the practical shaping of spiritual life, responding to the need for depth and meaning in a culture marked by haste and distraction.

International resonance and the academic nature of the Cardinal's publications

---

Cardinal Arborelius' achievements have transcended the boundaries of the local Church in Sweden and have

made him a recognizable voice of Catholic spirituality in Northern Europe. As the first-ever cardinal from Sweden, he has brought to the international level the experience of a local Church living under conditions of profound secularization, where testimony to the faith is the experience of a minority, yet at the same time is dialogic. His openness, rooted in the Carmelite tradition, has enjoyed a positive reception among those engaged in formation outside his country, increasingly becoming part of the broader reflection of Christian spirituality within the context of contemporary European culture.

From the perspective of scholarship, the cardinal's publications represent ascetical theology as a legitimate discipline of theology whose subject is the experience of God in the life of man interpreted in light of Revelation and Church Tradition. Arborelius' writing is not purely devotional literature but instead a deepened theological reflection on the dynamic of a life of grace, prayer, and the spiritual maturation of the believer. The nature of this theology consists of an integral combination of the existential dimension with fidelity to the sources of the faith and Church teaching.

The international significance of his work is bolstered by the fact that his pastoral ministry and spiritual reflection are closely tied together. These publications are an expression of lived theology in which the experience of the local Church becomes a space for the interpretation of the universal truths of the faith. In this way, his writing can be considered part of the contemporary

current of the reception of classic Christian mysticism which enters into dialogue with the challenges of modern culture.

Conclusion and final remarks

The entirety of Cardinal Lars Anders Arborelius' accomplishments, which include authoring books, writing numerous formative articles, and pastoral activity of an ecclesial and social dimension, are a consistent testimony to service of the Church through reflection on spiritual life and the responsibility of the Christian in the modern world. His work combines fidelity to the Carmelite tradition with sensitivity to the questions posed by man living in a secularized culture, leading to the deepening of an understanding of Christian spirituality as well as the building of bridges of dialogue in Northern Europe.

These accomplishments have clear theological, formative, and culture-making value, which is consistent with the mission of the Catholic university, which serve the truth through reflection on the person and his vocation to communion with God and his fellow man. In the figure of Cardinal Arborelius, spiritual reflection, pastoral responsibility, and the witness of his life create a harmonious whole, presenting theology as service of the Church and world.

Existimatio

It is with unwavering conviction that I recommend His Eminence Cardinal Lars Anders Arborelius OCD to receive the honor of an honorary doctorate from the Pontifical University of John Paul II in Krakow.

Lublin, January 30, 2026

kard. Grzegorz Rys
Archidiecezja Krakowska

*Laudacja dla Kardynała Larsa Andersa
Arboreliusa z okazji nadania godności doktora
honoris causa*

„Niczego się nie lęka. Rozmawia ze wszystkimi i nie występuje przeciw nikomu. Zawsze szuka tego, co pozytywne”. Taką charakterystykę kardynała Arboreliusa przed czterema laty nakreślił papież Franciszek – i była to zapewne najlepsza laudacja, jaką można było wypowiedzieć!

Tak czy inaczej moim obowiązkiem jest dodać do niej choć kilka słów, nawet jeśli nikt nie spodziewa się po nich szczególnej doniosłości...

Oto on: pierwszy w historii szwedzki kardynał, a w konsekwencji także członek kilku ważnych watykańskich dykasterii (między innymi do spraw biskupów, duchowieństwa i jedności chrześcijan), biskup Sztokholmu (od 1998 roku), mnich chrześcijański od ponad pół wieku, a zarazem ceniony karmelitański pisarz i kaznodzieja.

Można tu dostrzec pewne napięcie: w wielu krajach, na przykład w Europie, jest podziwiany i poszukiwany jako kaznodzieja, zwłaszcza rekolekcjonista; we własnym kraju jednak znacznie większe znaczenie zdaje się mieć jego pisarstwo – jak sam zaświadcza: w Szwecji jest wielu ludzi poszukujących duchowości, lecz w tym poszukiwaniu zwracają się oni przede wszystkim ku książkom, a nie ku kościołom.

Publikacje Andersa Arboreliusia poświęcone są przede wszystkim duchowości karmelitańskiej oraz mistrzom tego mistycznego nurtu: Edycie Stein, Janowi od Krzyża, Małej Teresie, Teresie z Ávili i innym. Brzmi to bardzo elitarnie – można by powiedzieć: „Tylko dla orłów” (nie mam dość odwagi, by zapytać, ilu z nas czytało dzieła Jana od Krzyża...). Jednak dla naszego nowego Doktora *honoris causa* prawdziwym celem NIE jest zwracanie się do duchowej klasy wyższej; w jego pismach karmelitańscy giganci przywoływani są NIE po to, by stawać się mistrzami elit monastycznych, lecz po to, by być prawdziwymi i konkretnymi „mistrzami codzienności” dla wszystkich. Mistyka codzienności dla zwyczajnego człowieka – oto cel kardynała Arboreliusia.

Punktem odniesienia jest oczywiście „mała droga” Teresy z Lisieux. Idąc jej śladami wraz z naszym Autorem, odkrywamy znaczenie „Ty” i „Teraz”, „Tu” i „Tam”; stajemy wobec świętej rzeczywistości naszego stania i chodzenia, wyczuwając, że bez Bożego ramienia łatwo upadamy albo tracimy siłę do dalszej drogi. Doświadczamy ogromnej różnicy między „patrzeniem”

a „widzeniem”, między „słyszeniem” a „słuchaniem”. Mistyka codzienności nie pomija żadnej okazji do czynienia dobra – odrzucenie plotki i oszczerstwa może być dla niej równie ważne jak męczeństwo... Mamy – mówi kardynał Anders – wielkie marzenia, ambicje i oczekiwania (znacznie większe niż nasze możliwości!) – i właśnie dlatego musimy w sposób wielki czynić to, co małe i konkretne. Codziennosc nie należy do *profanum*: jedzenie, post, praca, odpoczynek, sen i modlitwa są miejscami *creatio continua* i *revelatio continua*. Nie ma większego mistrza *Mistyki codzienności* niż sam Jezus z Nazaretu.

To jest przesłanie skierowane z pewnością do wszystkich („rozmawia ze wszystkimi”).

Oczywiście, istnieją także pisma kardynała Arboreliusza przeznaczone dla mniejszych grup, na przykład jego listy pasterskie do diecezji. Powiedziałbym: pisze je do nielicznych, ale – w swoim zamyśle – ma przed oczyma wspólnotę o wiele szerszą. Wie, że jego mała trzódka (1,5% ludności Szwecji, w większości migranci) żyje w świecie pluralistycznym i w znacznej mierze zsekularyzowanym. Czyni wszystko, by umacniać ich wiarę i tożsamość. Ale równocześnie zaprasza ich do otwartości i do dialogu, do głębokiego poszanowania praw każdego człowieka i rozumienia prawdy. Nie jest przesadnie wymagający: wie, że wielu wierzących zmagają się ze swoim życiem, a czasem po prostu nie wie, JAK przekazać wiarę własnym dzieciom – jak nauczyć je modlitwy albo jak poprowadzić je ku doświadczeniu

autentycznej duchowości. Nigdy nie pojawia się: „Powinniście to wiedzieć!” albo „To wasz podstawowy obowiązek!”. Nie. Zawsze obecny jest wielki szacunek dla słuchaczy. I przypomnienie: pamiętajcie, że chrześcijaństwo jest najpierw darem i łaską, a dopiero potem także waszym własnym wysiłkiem.

Tak, jest też zaproszenie do rachunku sumienia – do zmierzenia się z trudną prawdą o grzechach, błędach, a nawet zbrodniach Kościoła; jest wezwanie do pokuty i pojednania. Nie ma osądu wymierzonego w „świat”, nie ma oskarżeń, nie ma potępień. Jest natomiast refren powracający w jego listach: „o wiele łatwiej dostrzec drzazgę w oku brata niż belkę we własnym”. I proste, lecz mocne stwierdzenie: „Przerażenie grzechami świata i innych ludzi nie posunie nas naprzód nawet o jeden krok!” (list pasterski na rok 2024).

Tę samą postawę kardynała Arboreliusza dostrzec można na polu ekumenizmu. Jest on wielką postacią ekumenizmu w Szwecji i w całym Kościele. Należy do watykańskiej Dykasterii do spraw Popierania Jedności Chrześcijan; w 2016 roku – razem z głową Kościoła luterańskiego w Szwecji, arcybiskup prymas Antje Jackelén – gościł papieża Franciszka w katedrze w Lund podczas wielkiej celebracji ekumenicznej z okazji 500. rocznicy reformacji. Był dość odważny i dość ewangeliczny, by prowadzić rekolekcje wspólnie z inną luterańską biskup Karin Johannesson. Napisał również wstęp do jej książki *Thérèse and Martin. Karmel i reformacja w nowym świetle*. Do końca podziela jej

intuicję i sposób ukazania Małej Teresy jako najlepszej katolickiej odpowiedzi na oczekiwania Marcina Lutra.

Czy to naprawdę możliwe? – można zapytać... Jak? Teresa i Luter tworzą harmonię czy raczej wyraźną opozycję? Mnich, który opuścił klasztor, by żyć w świecie, i nastolatka, która najszybciej, jak to było możliwe, opuściła świat (ubiegając się nawet o zgodę papieża!), by wejść do klasztoru i w nim żyć – co ich ze sobą łączy? Odpowiedź brzmi: RAZEM GŁOSZĄ PRYMAT ŁASKI!

Tu odnajdujemy kolejną zasadę, równie prostą, co mocną: „Mówić o różnicach – to łatwe, bo są dobrze znane; mówić o tym, co nas łączy – to prawdziwe wyzwanie!”.

To, co proponuje, nie sprowadza się jedynie do dyskusji o dogmatach – ostatecznie wszyscy znamy przeciwstawne twierdzenia. Kardynał Arborelius zachęca nas do doświadczenia ekumenizmu RECEPCYJNEGO i DUCHOWEGO. „DUCHOWY” wzywa nas do wejścia w głęboką, osobistą, wewnętrzną relację z Jezusem Chrystusem w Duchu Świętym (tu, raz jeszcze, naszymi wspólnymi przewodnikami mogą być najwięksi mistycy i mistrzowie karmelitańscy). Będąc bliżej Jezusa, my – chrześcijanie różnych wyznań – coraz pełniej odkrywamy nasze prawdziwe więzi jako członkowie jednego Ciała. Razem przyjmując łaskę i razem przekazując ją światu!

„RECEPCYJNY” oznacza, że nie chcemy jedynie spotykać się, gościć wzajemnie i modlić się razem; oznacza także, że chcemy uczyć się od siebie nawzajem

i dzielić darami ofiarowanymi każdemu Kościołowi przez Ducha Świętego. Potrzebujemy tu raczej eklezjologii kontemplatywnej niż spekulatywnej.

Ktoś powie: ekumenizm w Szwecji to wybór oczywisty – zwłaszcza dla katolików. Nie. Nigdy nie jest oczywisty. I nigdy nie jest łatwy dla człowieka, który zmienił wyznanie. Wiemy, że Anders Arborelius urodził się i został ochrzczony jako luteranin, w wieku 20 lat został katolikiem, a dwa lata później – karmelitańskim mnichem (sam mówi, że nie była to wielka strata dla luteran: „Byłem złym luteraninem, prawie nigdy nie chodziłem do kościoła...”). Nawrócenie przyszło wraz ze zmianą Kościoła. Ale nie przeciw temu pierwszemu! „Być chrześcijaninem w Szwecji, trzeba trzymać się razem...” – mówi.

Ten jasny i odważny wybór ekumenizmu nie tylko mieści się w pełni katolickiej ortodoksji, lecz także stanowi mocne i prorockie świadectwo wobec naszego spolaryzowanego świata. Niesie pomoc i wskazanie nie tylko chrześcijanom, ale całej ludzkości (a nawet stworzeniu!), ponieważ żadne stworzenie nie może istnieć w samotności i samowystarczalności. Każde stworzenie jest trynitarne – może istnieć i wzrastać jedynie w relacji do innych.

Odwaga i wrażliwość, posłuszeństwo oraz postawy ucznia i mistrza, głębia osobistych studiów i jasność wykładu, świadomość własnej tożsamości i otwartość na dialog, autorytet i pokora – oto postawy kardynała Andersa Arboreliusia.

Laudatio

Tworzą one zarazem kod wartości fundamentalnych dla życia każdego uniwersytetu. Stanowią więc oczywistą podstawę do wyniesienia Jego Eminencji do godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Card. Grzegorz Rys
Archdiocese of Krakow

*Laudation for Cardinal Lars Anders Arborelius
on the occasion of awarding him the dignity
of doctor honoris causa*

“He is not afraid of anything. He talks to everybody and is not against anybody. He always aims for the positive.” This is the characteristic of Cardinal Arborelius given four years ago by Pope Francis – probably the best laudation ever!

Anyway, this is my duty to add at least a few words to it, even if nobody expects them to be very substantial...

Here he is: the first Swedish cardinal in history and (by consequence) a member of a few important Vatican Dicasteries (among others: for Bishops, for Clergy and for Christian Unity), Bishop of Stockholm (since 1998), Christian monk for more than half a century and well-known Carmelite writer and preacher.

Here, one can even find a kind of a tension: in many countries, for instance in Europe, he is admired and demanded as a preacher esp. retreat master; in his

own country however writing seems to be of much more importance – as he testifies himself: in Sweden there are many people seeking spirituality, but with such an attitude they turn primarily to books, not to the churches.

Publications by Anders Arborelius are dedicated mostly to Carmelite spirituality and to the masters of that mystic current of spirituality: Edith Stein, John of the Cross, Little Therese, Teresa of Ávila and others. Sounds very elite – one can say: “Where Eagles Dare” [I am not brave enough to ask how many of us did read the works by John of the Cross...]. But for our new Doctor, the true aim to achieve is NOT to address the upper-spiritual class; in his writings, Carmelite Giants are called NOT to become masters of monastic elites, but true and concrete “masters of everyday” for everyone. Everyday mysticism for the average person – this is a destination point for Cardinal Arborelius.

The point of reference is, of course, the Little Way of Therese of Lisieux. Walking in her footsteps together with our Author, we discover the importance of “You” and “Now,” of “Here” and “There”; we face a sacred reality of our standing and walking, sensing that without God’s Arm we easily fall or have no more strength to move. We experience a huge difference between “looking at” and “seeing,” between “hearing” and “listening.” Everyday mysticism does not avoid any chance for doing good – rejection of gossip and slander can be as important for it as martyrdom... We have – says

Cardinal Anders – great dreams, ambitions and expectations (far greater than our possibilities!) – and this is exactly why we need to do – in a great way – what is small and concrete. Every day does not belong to *profanum*: eating, fasting, working, resting, sleeping and praying – are the places of *creatio continua* and *revelatio continua*. There is no greater Master of “Everyday Mysticism” than Jesus of Nazareth himself.

This is the message, surely addressed to everyone (“he talks to everybody”).

Of course, there are writings by Cardinal Arborelius dedicated to smaller groups, for instance, his pastoral letters to his Diocese. I would say: he writes them to a few, but – in his mind – he has a much broader community. He knows that his little Flock (1.5% of the Swedish population, migrants in the majority) lives in a pluralistic and mostly secular world. He does everything to strengthen their faith and identity. But at the same time, he invites them to openness and dialogue, to deep respect for everyone’s rights, and to an understanding of the truth. He is not too demanding: he knows that many believers struggle in their lives, and sometimes they do not know HOW to pass the faith to their children – how to teach them to pray, or how to lead them to experience true spirituality. There is never: “You should know this!” Or “This is your elementary duty!” No! There is always great esteem for listeners. And proclamation: Remember, Christianity is always a gift and grace first, and only then your own effort.

Yes, there is also an invitation to examine their conscience – to face the difficult truth about the Church’s sins, faults and even crimes; there is a call for penance and reconciliation. There is no judgment passed on “the world,” no accusations, no condemnations. There IS a refrain coming back in his letters: “it is much easier to see the splinter in your brother’s eye than a great log in your own.” And a simple but strong statement: “The horror at the sins of the world and of the others cannot move us forward even a single step!” (pastoral letter for 2024)

The very same attitude of Cardinal Arborelius can be seen in the field of ecumenism. He is a great figure of ecumenism in Sweden and in the whole Church. He is a member of the Vatican Dicastery for Promoting Christian Unity; in 2016, together with the head of the Lutheran Church in Sweden, bishop-primate Antje Jackelén, he hosted Pope Francis in Lund Cathedral for a great ecumenical celebration of the 500th anniversary of the Reformation. He was brave and evangelical enough to run the retreats with another Lutheran female bishop, Karin Johannesson. He also wrote an introduction to her book “Thérèse and Martin: Karmel and the Reformation in a New Light.” He shares, to the end, her idea and description of Little Therese as the best Catholic response to Martin Luther’s expectations.

Is it really possible? – one can ask... How?! Therese and Luther – do they create harmony or strong opposition? The monk who left the cloister to live in the world

and the teenager who left the world as quickly as possible (seeking even the pope's permission!) to enter and live in a monastery – what do they have in common? The answer is: **TOGETHER THEY PROCLAIM THE PRIMACY OF GRACE!**

Here we find another rule (as simple as powerful): “To speak about differences – is easy – they are well known; to speak about what we have in common – this is a true challenge!”

What he proposes is not just discussing the dogmas – at the end, we all know the opposite statements. Cardinal Arborelius encourages us to experience **RECEPTIVE** and **SPIRITUAL** ecumenism. “**SPIRITUAL**” calls us to enter a deep, personal, inner relation with Christ Jesus in The Holy Spirit (here, again, our common leaders can be the greatest Carmelite mystics and leaders). Being closer to Jesus, we – Christians of different denominations – discover more and more our true bonds and ties as members of One Body. Receiving grace together and passing it to the world together!

“**RECEPTIVE**” means that we do not only want to meet and to host each other, and to pray together, but also that we want to learn from each other and share gifts offered to us in every Church by The Holy Spirit. What we need here is rather a contemplative than a speculative ecclesiology.

Someone will say, “Ecumenism is an obvious choice in Sweden, especially for Catholics.” No. It is never

obvious. And it is never easy for a person who has changed denomination. We know that Anders Arborelius was born and baptised as Lutheran, and being 20 years old, he became a Catholic, and two years later, a Carmelite Monk (he himself says it is not a huge loss for Lutherans: “I have been a bad Lutheran, nearly never going to the church...”). Conversion came together with a change of the Church. But not against the first one! “To be Christian in Sweden, you have to stick together...” – he says.

This clear and brave choice of ecumenism not only belongs to Catholic orthodoxy but also gives a strong and prophetic witness to our polarised world. It brings help and guidance not only to Christians, but to all humanity (even creatures!) – for no creature can exist in solitude and self-sufficiency. Every creature is trinitarian – it can exist and grow only in relation to others.

Courage and sensitivity, docility or discipleship and mastery, depth of personal studies and clarity of lecture, identity awareness and openness to dialogue, authority and humility – these are the attitudes of Cardinal Anders Arborelius.

They also create the code of values that is substantial to the life of each University. They stand for the obvious title of His Eminence to be promoted to the dignity of *Doctor honoris causa* of the Pontifical University of John Paul II in Krakow.

kard. Anders Arborelius OCD

*Ekumeniczny i eklezjalny wymiar
modlitwy kontemplacyjnej*

Teologia duchowości wywarła bardzo owocny wpływ na sytuację ekumeniczną w Szwecji. Nadal istnieje kilka kwestii dogmatycznych i etycznych, o których trudno rozmawiać w dialogu między różnymi Kościołami. Ale jeśli próbuje się rozpocząć dialog w sposób bardziej duchowy i modlitewny, znacznie łatwiej jest zbliżyć się do siebie nawzajem. W ostatnich latach interesujące jest to, jak wielu niekatolików znajduje pomoc i inspirację w katolickich – i prawosławnych – świętych oraz mistykach. Ćwiczenia duchowe św. Ignacego Loyoli są szeroko wykorzystywane przez pastorów luterańskich. Duchowość karmelitańska również została bardzo dobrze przyjęta przez wielu protestantów różnych wyznań. Luterańska biskup Karin Johannesson napisała książkę porównującą Lutra i Teresę z Lisieux. Książki flamandzkiego karmelity Wilfrida Stinissena cieszą się wielką popularnością wśród chrześcijan różnych tradycji. Z drugiej strony są też autorzy protestancy, tacy jak bp Martin Lönnebo

z Kościoła Szwecji i pastor Peter Halldorf ze wspólnoty zielonoświątkowej, których książki są głęboko przeniknięte klasyczną tradycją katolicką i prawosławną.

Chciałbym tu przedstawić kilka przykładów z tradycji karmelitańskiej, aby ukazać, że eklezjalny wymiar modlitwy kontemplacyjnej może pomóc chrześcijanom niekatolickim lepiej zaznajomić się z katolicką eklezjologią. To bardziej mistyczne spojrzenie na tajemnicę Kościoła może ułatwić im zrozumienie tego, jak my, katolicy, patrzymy na Kościół. Oczywiście nie oznacza to w żadnym razie, że mogą oni przyjąć całą naszą dogmatyczną wizję tajemnicy Kościoła. Mimo to bardziej kontemplacyjne spojrzenie na Kościół może pomóc chrześcijanom różnych wyznań bardziej się do siebie zbliżyć. Jeśli modlimy się razem i wspólnie klękamy przed nieskończoną tajemnicą naszego Boga, będziemy także wzrastać w jedności naszego spojrzenia na Kościół.

Modlić się w sercu Kościoła

Kiedy chrześcijanie się modlą, zawsze modlą się jako członkowie Kościoła. W chrzcie otrzymaliśmy dar i łaskę zamieszkiwania w nas przez Boga Trójjedynego. Nasza osobista modlitwa jest zawsze uczestnictwem w dialogu Syna z Ojcem. Dzięki chrztowi jesteśmy świątyniami Boga. Tajemnica Kościoła została uwewnętrzniona w samym naszym jestestwie. To biblijne i dogmatyczne tło jest także

bardzo ważne na poziomie osobistym, duszpasterskim i ekumenicznym. Modlitwa jest bardziej łaską i darem niż osiągnięciem i wynikiem własnego wysiłku. Gdy naprawdę uświadomimy sobie ten ogromny znak Bożego miłosierdzia, całe nasze życie zaczyna stawać się życiem modlitwy. Jesteśmy zaproszeni do stałej komunii z Bogiem Trójjedynym, który mieszka głęboko w nas, w najgłębszym sanktuarium naszej duszy. Gdy rzeczywiście staramy się przyjąć tę łaskę i coraz bardziej uświadamiać sobie obecność Boga, modlitwa staje się coraz bardziej kontemplacyjna – albo, jak mówi św. Jan od Krzyża, *atención amorosa*, miłosną uwagą. Cnota wiary może stopniowo wzrastać ku kontemplacji. Coraz bardziej możemy patrzeć na Boga i na wszystko, co istnieje, samym spojrzeniem Boga. Jesteśmy zaproszeni do nieustannej modlitewnej komunii z Bogiem. Nie jest to tylko osobista łaska; jest to coś, co otrzymujemy jako członkowie Kościoła i w imieniu całego Kościoła oraz jego zbawczej misji w świecie.

Im bardziej wzrastamy w modlitwie dzięki cnotom teologalnym – wierze, nadziei i miłości – tym bardziej wchodzimy w najgłębszą tajemnicę Kościoła. Stajemy się Kościołem, oblubienicą Chrystusa, dzięki zbawczej i uświęcającej miłości Oblubieńca. Powszechne powołanie do świętości oznacza, że wszyscy członkowie Kościoła są zaproszeni do tego nieustannego dialogu i relacji z Oblubieńcem. Modlitwa kontemplacyjna jest prawdziwym oddechem Kościoła. Jest przeznaczona dla wszystkich ochrzczonych. Niestety bardzo niewielu z nich wie, że są zaproszeni do tej głębokiej, przemieniającej

i mistycznej jedności miłości z Oblubieńcem. Jako oblubienica Chrystusa, *anima ecclesiastica*, każdy chrześcijanin jest powołany do płodności dla Kościoła i jego misji w świecie. Modlitwa kontemplacyjna ma głęboki wymiar eklezjalny: dusze są zbawiane, dusze są uświęcane, rodzi się nowe życie.

Ten eklezjalny wymiar modlitwy kontemplacyjnej jest typowy dla duchowości karmelitańskiej, zwłaszcza w Karmelu terezańskim. W gruncie rzeczy ma ona także wymiar ekumeniczny: wyraża wspólną chrześcijańską intuicję – a przynajmniej powinna ją wyrażać. Każdy chrześcijanin, który prowadzi głębokie życie modlitwy, staje się płodny dla Kościoła w taki czy inny sposób. Jako chrześcijanie nie jesteśmy odizolowanymi jednostkami, lecz członkami mistycznego Ciała Chrystusa. Jako chrześcijanin każdy z nas staje się oblubienicą Chrystusa. Przez naszą pełną miłości, kontemplacyjną jedność z Oblubieńcem całe nasze życie modlitwy zostaje z Nim tak zjednoczone, że może On posłużyć się nim dla swego dzieła zbawienia. Oblubienica i Oblubieniec są jednym, całkowicie zjednoczeni. Z tej doskonałej jedności miłości rodzi się nowe życie.

Teresa od Jezusa

Święta Teresa od Jezusa opowiada nam w *Drodze doskonałości*, jak bardzo cierpiała, gdy usłyszała o tym,

co „luteranie” uczynili we Francji, aby naruszyć jedność Kościoła. Nie wydaje się to zbyt ekumeniczne dla współczesnych, ale jej główną troską była nasza fundamentalna jedność jako ochrzczonych. Słyszała także o wszystkich duszach w Ameryce, które nie знаły Chrystusa i były w niebezpieczeństwie zatracenia. Jednocześnie uświadomiła sobie, że jej własne życie duchowe w klasztorze Wcielenia było letnie. Odczuła, że Bóg chce, aby uczyniła coś dla Kościoła będącego w potrzebie, a zarazem dla zakonu karmelitańskiego, który także potrzebował duchowego odrodzenia. Oznaczało to również jej własne nawrócenie ku głębszemu życiu modlitwy. Chciała ustanowić nowy sposób przeżywania charyzmatu karmelitańskiego dla dobra Kościoła. Chciała powrócić do początku Kościoła, podobnie jak wielu chrześcijan różnych wyznań. Wspólnota dwunastu siostr i ich przeoryszy miała żyć w odosobnionym, kontemplacyjnym życiu w ubóstwie, ożywianym gorliwością apostołską. W pewnym sensie miało to być kobiece odbicie wspólnoty dwunastu apostołów zgromadzonych wokół Jezusa. „Czułam, że oddawszy się bez podziału modlitwie za tych, którzy bronią Kościoła, za kaznodziejów i uczonych teologów, którzy są obrońcami jego, będziemy wedle naszej możliwości wspomagały tego Pana naszego” (*Droga doskonałości*, 1, 2).

Główna intencja reformy św. Teresy była eklezjalna i apostołska – a dziś moglibyśmy dodać: również ekumeniczna. W jej wizji życie i modlitwa kontemplacyjna

miały wewnętrzną wartość dla Kościoła i jego misji. Przez swoje życie kontemplacyjne siostry w Karmelu miały być niczym dzielni żołnierze broniący Kościoła przy pomocy swojej broni: modlitwy i pokuty. Dzięki głębokiej modlitewnej jedności z Chrystusem Oblubieńcem siostry mogły stawać się płodne dla Kościoła i odkupienia ludzkości. Miały całkowicie oddać się Oblubieńcowi i Jego dziełu Odkupiciela. Wzrastając coraz bardziej w bliskości z Nim na modlitwie, mogły stawać się coraz bardziej płodne dla Kościoła. „Dostrzegam wielkie potrzeby Kościoła i tak się nimi przejmuję, że wydaje mi się głupstwem biadać nad czymkolwiek innym” (*Sprawozdania duchowe*, 3, 7).

Teresa przypomina nam wszystkim, że wszyscy ochrzczeni są powołani do głębokiej oblubieńczej i przemieniającej jedności z Chrystusem Oblubieńcem. Jesteśmy zaproszeni, by stopniowo wzrastać w modlitwie kontemplacyjnej aż do ostatecznej przemiany, do duchowego małżeństwa z Nim. Ta całkowita mistyczna przemiana i uświęcenie w Panu są celem naszego życia. Nie jest to tylko osobista łaska i dar, lecz zawsze ma głęboki wymiar eklezjalny. Kiedy zbliżamy się do Chrystusa, tajemnica Kościoła coraz bardziej ucieleśnia się w każdym z nas. Całe nasze życie staje się miłosnym ofiarowaniem samych siebie i całkowitą służbą Jemu oraz Jego dziełu odkupienia w Kościele i przez Kościół. Chrześcijanie wszystkich wyznań, którzy zbliżają się do Chrystusa, będą także zbliżać się do siebie nawzajem i staną się jeszcze bardziej gotowi, by modlić się i pracować na

rzecz głębszej jedności wszystkich ochrzczonych w jednym Kościele.

Teresa zakładała swoje „gołębniki”, klasztory dla swoich siostr, jako służbę dla misji Kościoła. Jej siostry nie prowadzą życia kontemplacyjnego jedynie dla własnej doskonałości. Ofiarują wszystko za Kościół oraz jego misję apostołską i jedność. To także powód, dla którego klasztory kontemplacyjne są tak cenione w tych częściach świata, gdzie Kościół dopiero rozpoczyna swoją misję. Dziś widzimy również, że wielu chrześcijan niekatolickich jest bardzo świadomych ekumenicznego aspektu wspólnoty kontemplacyjnej. Modlitwa kontemplacyjna rodzi nowe życie w Kościele i przynagła nas do pracy na rzecz doskonałej jedności wszystkich ochrzczonych. Ta intuicja stała się bardzo wyraźna, gdy druga z karmelitanek, św. Teresa od Dzieciątka Jezus, została ogłoszona patronką misji obok św. Franciszka Ksawerego. Kontemplacja i misja są nierozłączne.

Święta Teresa od Dzieciątka Jezus

Święta Teresa bywa czasem nazywana „patronką ateistów”. Jej życie i duchowość ukazują nam Boże pragnienie powszechnego zbawienia. Przebija przez nie nieskończona i bezgraniczna miłość Boga. Miłosierne Serce Jezusa odbija się w jej miłości i tęsknocie za zbawieniem wszystkich grzeszników i niewierzących. Żyła w czasach

rodzącego się ateizmu i uświadomiła sobie, że Chrystus umarł także za tych, którzy w Niego nie wierzą. Kościół ponosił odpowiedzialność również za ich odkupienie. Ukryte, kontemplacyjne życie Karmelu miało szczególne powołanie: ukazywać mistyczną solidarność między świętymi a grzesznikami. Pojęcie obcowania świętych oznacza, że grzesznicy i święci są braćmi i siostrami. W Kościele grzesznicy są przemieniani przez łaskę Boga, aby stali się świętymi. Teresa wiedziała, że Bóg zachował ją od grzechu bez żadnej jej zasługi, by mogła stać się małą siostrą wszystkich grzeszników. Jej mała droga jest darem dla Kościoła, pozwalającym wyjść ku wszystkim, którzy pozostają daleko od Boga, i ukazać im, jak żarliwie Bóg pragnie ich odkupienia.

Przez doświadczenie nieobecności Boga i całkowitej ciemności Teresa otrzymała łaskę uczestnictwa w odkupieńczym doświadczeniu samego Jezusa w Getsemani. Jej całkowita niezdolność do modlitwy, jej puste ręce ukazują nam paradoksalną i przemieniającą moc modlitwy kontemplacyjnej. W swoim ukrytym życiu za klauzurą Karmelu naprawdę doświadczyła Boga ukrytego. To doświadczenie pomogło jej zrozumieć od wewnątrz, jak niewierzący przeżywają swoje życie. W niej wcieliło się współczujące Serce Jezusa Oblubieńca. Jako Jego oblubienica otrzymała łaskę uczestniczenia w Jego pragnieniu zbawienia dusz, odkupienia wszystkich tych, którzy nie chcieli Go przyjąć, albo nie wiedzieli, jak to uczynić. Jej ciemna noc duszy ukazuje nam głęboką odkupieńczą moc wiary, jako cnoty teologalnej

jednoczącej nas z Bogiem nawet w naszym ubóstwie i całkowitej ciemności. Karin Johannesson zauważyła, że istnieje pewne duchowe pokrewieństwo między Teresą a Marcinem Lutrem, zwłaszcza w odniesieniu do jego wizji centralnego miejsca Krzyża i nauki o łasce.

Teresa naprawdę utożsamiała się z sercem Kościoła, gorejącym ogniskiem tęskniącym za zbawieniem dusz w samym Najświętszym Sercu Jezusa. „Zrozumiałam, że jeżeli Kościół ma ciało złożone z różnych członków, to nie brakuje mu najbardziej niezbędnego, najbardziej szlachetnego ze wszystkich, zrozumiałam, że Kościół ma *Serce* i to *Serce PŁONIE MIŁOŚCIĄ*” (*Dzieje duszy*, rękopis M [dawniej B], 3v). Teresa chciała czynić wszystko dla Boga, czynić wszystko w Kościele. Jednak bardziej niż ktokolwiek inny uświadamiała sobie swoje ubóstwo i niezdolność. Jednocześnie była całkowicie przekonana o nieskończonym miłosierdziu Boga. On ofiarował jej zaszczytne miejsce – serce Kościoła – gdzie mogła żyć w nieustannej modlitwie o zbawienie każdego człowieka. „Wreszcie je znalazłam, *MOIM POWOŁANIEM JEST MIŁOŚĆ!*... Tak, znalazłam moje miejsce w Kościele i miejsce to, o mój Boże, to ty mi je dałeś... w Sercu Kościoła, mojej Matki, będę *Miłością*... w ten sposób będę wszystkim... w ten sposób moje marzenie zostanie spełnione!!!” (tamże). Tutaj Teresa ukazuje nam dynamiczną moc cnoty teologalnej nadziei, dzięki której jej marzenie mogło się urzeczywistnić.

To mistyczne doświadczenie prawdziwej wewnętrzności Kościoła – jego serca – może pomóc nam

zastanowić się nad samą istotą tajemnicy Kościoła. W dzisiejszym zsekularyzowanym świecie potrzebujemy eklezjologii, która będzie bardziej duchowa. Takie ujęcie sprzyjałoby również dialogowi ekumenicznemu, ponieważ protestantom może być łatwiej zbliżyć się do Kościoła jako do tajemnicy duchowej niż jako do rzeczywistości hierarchicznej. Święta Teresa była opatrznosciowym darem dla Kościoła w czasach rodzącego się ateizmu, którego skutki widzimy dziś aż nazbyt wyraźnie. Jeśli chcemy być użyteczni dla Kościoła, Teresa ukazuje nam swoją małą, ukrytą drogę modlitwy kontemplacyjnej jako drogę bardzo owocną: „*MIEŁOŚĆ ZAWIERA WSZYSTKIE POWOŁANIA [...] MIEŁOŚĆ JEST WSZYSTKIM, OBEJMUJE WSZYSTKIE CZASY I WSZYSTKIE MIEJSCA... JEDNYM SŁOWEM JEST WIECZNA!*” (tamże). Słowa te ukazują, że Teresa jest prawdziwą uczennicą św. Jana od Krzyża i że rzeczywiście przyswoiła jego naukę o czystej miłości.

Święty Jan od Krzyża

W *Pieśni duchowej (Cántico espiritual)* i *Żywym płomieniu miłości (Llama de amor viva)* św. Jan od Krzyża posługuje się terminologią oblubieńczą, aby ukazać nam nieskończoną godność naszej ludzkiej rzeczywistości. Jesteśmy zaproszeni do najściślejszej możliwej jedności miłości z Oblubieńcem, Jezusem Chrystusem. Dzięki

swojej relacji z Oblubieńcem osoba ludzka, oblubienica, może być coraz bardziej przemieniana przez wiarę, nadzieję i miłość. Im wyższy stopień miłości osiągnie, tym większe będą tego skutki dla całego organizmu Kościoła. W żadnym razie wzrost w świętości i modlitwie kontemplacyjnej nie jest jedynie sprawą osobistej doskonałości. Jako ochrzczeni wszyscy przeżywamy naszą osobistą historię zbawienia i uświęcenia w Kościele, a nawet wewnątrz serca Kościoła. Kiedy oblubienica zostaje całkowicie przemieniona dzięki rozwojowi cnót teologalnych – wiary, nadziei i miłości – należy całkowicie do swego Oblubieńca i do Jego dzieła odkupienia. „Ci [...], którzy są już w tym stanie, otrzymują wszystko, czego pragną” (*Żywy płomień miłości*, 2, 31). W swojej ogromnej pokorze Oblubieniec zawsze wysłucha swojej oblubienicy, która łączy modlitwę o zbawienie dusz z Jego płonącym pragnieniem tego samego celu. Właśnie tutaj naprawdę widzimy owocność modlitwy kontemplacyjnej.

Kiedy św. Jan od Krzyża mówi o oblubienicy, oznacza to – podobnie jak w całej tradycji mistyczno-oblubieńczej – Kościół, pojedynczą osobę oraz Matkę Bożą. Komentując trzydziestą strofę swej *Pieśni duchowej*, pisze: „Wiersz ten można również bardzo stosownie odnieść do Kościoła i do Chrystusa. Kościół bowiem jako Jego oblubienica może mówić do Niego: *splećmy wieńce*. Przez *wieńce* są tu wyrażone dusze święte, zrodzone z Chrystusa w Kościele świętym. Każda dusza święta to jakby wieniec uwity z kwiatów cnót i darów,

zaś wszystkie razem to jakby wspaniała korona na głowę Chrystusa” (*Pieśń duchowa*, 30, 1). Tutaj Kościół jest bardzo aktywny, ale zawsze w ścisłej jedności z Chrystusem, aby rodzić święte dusze. Ukazuje to również wewnętrzny związek między odkupieniem a uwielbieniem. Oblubienica – czy będzie nią Kościół, pojedyncza dusza czy Matka Boża – jest wezwana do oddawania chwały Oblubieńcowi przez to, że sama staje się wspaniałym wieńcem. „Uczynki i modlitwy dusz, będących w tym stanie, odnoszą zawsze swój skutek. Tak było z Najświętszą Panną Maryją, którą Pan Bóg od początku podniósł do tego wzniosłego stanu” (*Droga na Górę Karmel*, ks. 3, 2, 10). Wspólna chwała Chrystusa i Kościoła stanie się pełna wtedy, gdy zostaną ozdobieni wszystkimi „wieńcami”, to znaczy wszystkimi wybranymi. Tekst ten ukazuje nam eschatologiczną pełnię, gdy Chrystus będzie wszystkim we wszystkich.

Wszyscy chrześcijanie są powołani do całkowitej przemiany przez łaskę Bożą. Oznacza to, że każdy jest zaproszony do wzrastania w modlitwie kontemplacyjnej i dzięki temu do stawania się owocnym dla Kościoła i jego apostołatu. Ten aspekt mistagogiczny ma ogromne znaczenie dla dialogu ekumenicznego nie tylko z prawosławiem, ale także z różnymi wspólnotami protestanckimi. Święty Jan od Krzyża zawsze bronił ukrytego, kontemplacyjnego życia karmelitanek. Według niego stwarzało ono siostrom idealną atmosferę do wzrastania w bliskości z Panem i otrzymania daru „czystej miłości”. „Odrobina tej czystej miłości jest bardziej

wartościowa przed Bogiem i wobec duszy i więcej przynosi pożytku Kościołowi niż wszystkie inne dzieła razem wzięte, choćby się nawet zdawało, że dusza nic nie czyni” (*Pieśń duchowa*, 29, 2). Ta czysta miłość jest Kościołowi bardzo potrzebna dla jego misji przekazywania odkupienia. Dlatego Kościół zawsze i wszędzie potrzebuje ukrytego życia kontemplacyjnego. Jeśli go w Kościele zabraknie, coś z istoty tajemnicy Kościoła zostaje utracone. „Dlatego też Maria Magdalena, chociaż wiele pożytku sprawiała swym przepowiadaniem i mogła jeszcze więcej uczynić, to jednak dla wielkiego pragnienia podobania się swemu Oblubieńcowi i przyniesienia pożytku Kościołowi świętemu ukryła się w samotności i trzydzieści lat przeżyła tam oddana jedynie miłości. Wydawało jej się bowiem, że pod każdym względem więcej zyska, a to z tego powodu, że wiele wnosi i pomaga Kościołowi choćby odrobina tej miłości” (tamże).

*Rozwój karmelitańskiej eklezjologii
kontemplacyjnej i ekumenicznej?*

Ta trójka karmelitańskich świętych, ogłoszonych doktorami Kościoła, ukazuje nam coś, co może być wspólnym dobrem wszystkich chrześcijan. Kiedy mówią o wpływie modlitwy kontemplacyjnej na Kościół, czynią to zgodnie z charyzmatem karmelitańskim. Czy oznacza to, że mogłaby istnieć jakaś szczególna karmelitańska

ekleziologia? Karmelitańska wizja Kościoła koncentruje się wyraźnie na jego najgłębszej rzeczywistości. Ten akcent może być bardzo ważny i pocieszający dla tych, którzy czują się samotni i puści w dzisiejszym świeckim świecie, jak również dla tych, którzy patrzą na Kościół jako na jedną z wielu instytucji. Kontemplacyjne spojrzenie na Kościół ofiarowane nam przez karmelitańskich doktorów Kościoła może pomóc chrześcijanom wszystkich tradycji i wyznań odnaleźć uzdrowienie w jego macierzyńskim i dającym życie łonie. W dzisiejszym społeczeństwie nawet wielu chrześcijan patrzy na Kościół w sposób bardzo krytyczny i raczej negatywny. Bardziej kontemplacyjna wizja charakterystyczna dla świętych Karmelu może być pomocna dla chrześcijan wszystkich Kościołów, którzy pragną odkryć prawdziwą i głęboką tajemnicę Kościoła.

Inni karmelitańscy święci dodali do tej wizji własne akcenty. Święta Elżbieta od Trójcy Przenajświętszej, która pragnęła być *Laudem Gloriam*, ukazuje nam, że adoracja i uwielbienie Trójcy są prawdziwym oddechem, którym żyje Kościół. W swoim testamencie napisała: „Matko, [...] odchodząc, przekazuję Ci to powołanie, które było moim powołaniem w łonie Kościoła walczącego, a które będę odtąd nieustannie wypełniać w Kościele triumfującym: «Uwielbienie Chwały Trójcy Przenajświętszej»”. Przez swoje życie i modlitwę, a także przez męczeństwo św. Teresa Benedykta od Krzyża – Edyta Stein umocniła więź między Izraelem a Kościołem. W jednym ze swych tekstów mówi

o królowej Esterze, symbolu Izraela, która przychodzi do przeoryszy Karmelu, symbolu Kościoła, aby prosić o pomoc i wstawiennictwo w czasie prześladowań. Życie modlitwy karmelitanek jest w pewien sposób kontynuacją modlitwy Synagogi. Kościół, nowy Izrael, ma przynosić Bożą pomoc i zbawienie wszystkim. Przez jego wstawiennictwo Boże miłosierdzie i miłość mogą przemieniać nasze serca i historię świata.

Na koniec bardziej ukryty, stosunkowo mało znany karmelita Francisco Palau, który żył zarówno jako pustelnik, jak i apostoł, i wniósł bardzo szczególny akcent do tego eklezjalnego wymiaru modlitwy. Patrzy on na siebie jako na oblubieńca swojej umiłowanej Oblubienicy, *Amada*. Żyje w osobowej relacji z Kościołem: „Żyję i będę żył dla Kościoła; żyję i umrę dla niego”. Jego modlitwa była dialogiem z Kościołem, w którym odnajdywał Chrystusa i swoich bliźnich w komunii. Pokazuje nam to, że w tradycji karmelitańskiej istnieje wiele sposobów bycia *anima ecclesiastica*.

Ufajmy, że chrześcijanie różnych tradycji i wyznań odnajdą inspirację u tych karmelitańskich mistrzów i dostrzegą, że modlitwa kontemplacyjna pomaga wszystkim ochrzczonym odnaleźć głębszą relację z Chrystusem w sercu Kościoła, naszej Matki.

Źródła cytatów

- Święty Jan od Krzyża, *Droga na Górę Karmel*, przeł. B. Smyrak, Kraków 2010.
- Święty Jan od Krzyża, *Pieśń duchowa*, przeł. B. Smyrak, Kraków 2002.
- Święty Jan od Krzyża, *Żywy płomień miłości*, przeł. B. Smyrak, Kraków 2003.
- Święta Teresa od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza (Teresa z Lisieux), *Dzieje duszy*, tłum. K. Rogalska, Poznań 2005.
- Święta Teresa od Jezusa, *Droga doskonałości*, przeł. H.P. Kossowski, Kraków 2006.
- Święta Teresa od Jezusa, *Sprawozdania duchowe*, przeł. M. Szafrąńska-Brandt, Kraków 2019.

Card. Anders Arborelius OCD

*Ecumenical and ecclesial dimension
of contemplative prayer*

Spiritual Theology has had a very fruitful impact on the ecumenical situation in Sweden. There are still several dogmatic and ethical questions that are difficult to discuss in dialogue among the different churches. But if you try to start the dialogue in a more spiritual and prayerful way, it is much easier to come closer to each other. In recent years, it has been interesting to see how many non-Catholics find help and inspiration in Catholic and Orthodox saints and mystics. Lutheran ministers widely use the Spiritual Exercises of Saint Ignatius of Loyola. Carmelite Spirituality has also been well-received among many Protestants across denominations. A Lutheran bishop, Karin Johannesson, wrote a book comparing Luther and Thérèse of Lisieux. The Flemish Carmelite Wilfrid Stinissen's books are very popular among Christians of different backgrounds. On the other hand, there are also Protestant authors, such as Bishop Martin Lönnebo of the Church of Sweden and Pastor Peter Halldorf of the Pentecostal community,

whose books are imbued with classical Catholic and Orthodox traditions.

Here, I want to offer a few examples from Carmelite tradition to illustrate that the ecclesial dimension of contemplative prayer can help non-Catholic Christians to become more familiar with Catholic Ecclesiology. This more mystical outlook on the Church's mystery can make it easier for them to understand how we, as Catholics, view the Church. Of course, this by no means entails that they can accept our entire dogmatic vision of the Church's mystery. Still, a more contemplative vision of the Church can help Christians of various denominations come closer to one another. If we pray together and go down on our knees before the infinite mystery of our God, we will also grow closer to each other in our vision of the Church.

To pray in the heart of the Church

When Christians pray, we always pray as members of the Church. In baptism, we have received the gift and grace of being inhabited by the Triune God. Our personal prayer is always a participation in the dialogue of the Son with his Father. Thanks to baptism, we are the temples of God. The mystery of the Church has been internalized into our very being. This biblical and dogmatic background is also very important on the

personal, pastoral, and ecumenical levels. Prayer is more a grace and gift than an achievement or the result of our own effort. When we really realize this immense sign of God's mercy, our entire life tends to become a life in prayer. We are invited to a constant communion with the Triune God who lives deep within us, in the innermost sanctuary of our souls. When we really try to receive this grace and become increasingly aware of God's presence, prayer becomes increasingly contemplative – or, as Saint John of the Cross says, *atención amorosa*, loving awareness. The virtue of faith can grow gradually into contemplation. More and more, we can look upon God and everything existing with the very gaze of God himself. We are invited to a constant, prayerful communion with God. This is not only a personal grace but also something we receive as members of the Church, on behalf of all the Church and her salvific mission in the world.

The more we grow in prayer thanks to the theological virtues – faith, hope, and charity – the more we grow into the innermost mystery of the Church. *We become the Church*, the bride of Christ, thanks to the saving and sanctifying love of the Bridegroom. The universal vocation to holiness implies that all the members of the Church are invited to this constant dialogue and relationship with the Bridegroom. Contemplative prayer is the very atmosphere of the Church. It is meant for all the baptized. Unfortunately, very few of them know that they are invited to this deep, transforming, and

mystical union of love with the Bridegroom. As the bride of Christ, *anima ecclesiastica*, every Christian is meant to be fruitful for the Church and her mission in the world. Contemplative prayer has a deep ecclesial dimension: souls are saved, souls are sanctified, new life is born.

This ecclesial dimension of contemplative prayer is typical of Carmelite spirituality, especially in the Teresian Carmel. But, as a matter of fact, it is also something ecumenical, a common Christian insight, or it ought to be so. Every Christian who lives a profound life of prayer will become fruitful for the Church, in one way or another. As Christians, we are not isolated individuals, but members of the mystical body of Christ. As Christians, each one of us becomes the bride of Christ. Through our loving, contemplative union with the Bridegroom, our entire life of prayer is so united to him that he can use it for his mystery of salvation. Bride and Bridegroom are one, totally unified. From this perfect union of love, new life is born.

Teresa of Jesus: Her reform of Carmel on behalf of the reform of the Church

---

Saint Teresa of Jesus tells us in her *Way of Perfection* how much she suffered upon hearing of what the “Lutherans” had done in France to damage the unity of

the Church. It does not seem very ecumenical for our contemporaries, but her main concern was our fundamental unity as baptized. She had also heard about all the souls in America who did not know Christ and were in danger of being lost. At the same time, she realized that her own spiritual life in the Monastery of the Incarnation was lukewarm. She felt that God wanted her to do something for the Church in need and, at the same time, for the Carmelite Order, which was also in need of a spiritual revival. This also implied her own conversion to a deeper life of prayer. She wanted to institute a new way of living the Carmelite charism on behalf of the Church. She wanted to return to the beginning of the Church, just as so many other Christians from various denominations did. A community of twelve Sisters and their Prioress should live a secluded contemplative life in poverty, inspired by apostolic zeal. Somehow, this should be a female reflection of the community of the twelve apostles around Jesus. “All the sisters should be occupied in prayer for those who were defending the Church, the preachers and the learned men who defended her” (*Way of Perfection* 1, 2).

The main intention of the Reform of Saint Teresa was ecclesial and apostolic – and today we could add ecumenical. In her vision, contemplative prayer and life had an intrinsic value for the Church and her mission. Through their contemplative life, the sisters in Carmel should be as brave soldiers defending the Church, armed with prayer and penance. Through their deep, prayerful

union with Christ, the Bridegroom, the sisters could become fruitful for the Church and for the redemption of humankind. They were supposed to surrender totally to the Bridegroom and his task as redeemer. By growing closer and closer to him in prayer, they could become more and more fruitful for the Church. “When I look at the great needs of the Church, which afflict me so much, it seems to me ridiculous to be distressed about anything else” (*Spiritual Relations*, III).

Teresa reminds us that all the baptized are called to a deep, nuptial, and transforming union with Christ, the Bridegroom. We are invited to grow gradually in contemplative prayer, culminating in the final transformation: the spiritual marriage with him. This total mystical transformation and sanctification in the Lord is the very aim of our life. This is not only a personal grace and gift, but also always has a deep ecclesial dimension of contemplation. The mystery of the Church becomes more and more incarnate in each one of us when we come closer to Christ. All our lives become a loving offering of ourselves and a wholehearted service to him and his work of redemption in and through the Church. Christians of all denominations who come closer to Christ will also come closer to each other and be even more eager to pray and work for a deeper unity of all the baptized in one Church.

Teresa founded her “dovecots”, the monasteries of her sisters, as a service for the mission of the Church. Her sisters do not live their contemplative life just for the

sake of their own perfection. They offer everything for the Church, her apostolic mission, and her unity. This is also the reason why contemplative monasteries are so cherished in the part of the world where the Church is beginning her mission. Today, we also see that many non-Catholic Christians are very much aware of the ecumenical aspect of a contemplative community. Contemplative prayer brings forth new life in the Church and urges us to work for perfect unity for all the baptized. This insight became especially evident when Teresa's younger sister, Saint Thérèse of the Child Jesus, was proclaimed Patron Saint of the missions alongside Saint Francis Xavier. Contemplation and mission belong together.

*Saint Thérèse of the Child Jesus:
To live in the heart of the Church*

Saint Thérèse is sometimes called "Patroness of Atheists". Her life and spirituality show us God's longing for universal salvation. In her, God's infinite and limitless love is very much alive. The merciful heart of Jesus is reflected in her love and longing for salvation for all the sinners and non-believers. She lived in the time of upcoming atheism, and she realized that Christ had died also for those who did not believe in him. The Church had a responsibility for their redemption as

well. The hidden, contemplative life of Carmel had the special vocation to show the mystical solidarity between saints and sinners. The notion of communion of saints implies that sinners and saints are brothers and sisters. In the Church, sinners are transformed by God's grace to become saints. Thérèse knew that God had saved her in advance from sin without any merit of her own to make it possible for her to be the little sister of all the sinners. Her little way is a grace given to the Church to reach out to all those who remain far away from God, to show them God's desperate longing to redeem them.

Through her experience of God's absence and total darkness, Thérèse received the grace to participate in the redeeming experience of Jesus himself at Gethsemane. Her total incapacity to pray, her empty hands, show us the paradoxical and transforming power of contemplative prayer. In her hidden life in the Carmelite enclosure, she really experienced the hidden God. This experience helped her understand, from within, how non-believers experienced their lives. In her, the compassionate heart of Jesus the Bridegroom became incarnate. As his bride, she received the grace to share his longing to save souls, to redeem all those who did not want to receive him, or did not know how to do so. Her dark night of the soul shows us the deep redeeming force of faith, faith as a theological virtue uniting us to God even in our poverty and utter darkness. Karin Johannesson has remarked that there is a certain spiritual affinity between Thérèse

and Martin Luther, especially regarding his vision of the centrality of the Cross and the doctrine of grace.

Thérèse really identified herself with the heart of the Church, the burning furnace longing for the salvation of souls just at the Sacred Heart of Jesus. “If the Church were a body composed of different members, it could not lack the noblest of all; it must have a heart, and a heart burning with love” (*Autobiography*, translation of Ronald Knox, p. 185). Thérèse wanted to do everything for God, to do everything in the Church. But she realized more than anyone else her poverty and incapacity. At the same time, though, she was totally convinced of God’s infinite mercy. He offered her a place of honor – the heart of the Church – where she could live in constant prayer for the salvation of each and sundry. “I have found my vocation, and my vocation is love. I had discovered where I belong in the Church, the niche God had appointed for me. To be nothing else than love, deep down in the heart of Mother Church; that is to be everything at once – my dream was not a dream after all” (*ibidem*). Here, Thérèse shows us the dynamical force of the theological virtue of hope that could make her dream come true.

This mystical experience of the true interiority of the Church – the heart of the Church – can help us to reflect upon the very essence of the ecclesial mystery. We need a more spiritual ecclesiology in today’s secular world. This could also prove very helpful for the ecumenical dialogue, because it can be easier for Protestants to

approach the Church as a spiritual mystery rather than as a hierarchical reality. Saint Thérèse was a providential gift to the Church during the rise of atheism. Today, we see the results of this situation very clearly. If we want to be useful for the Church, Thérèse shows us her little, hidden way of contemplative prayer as a very fruitful way: “Love, in fact, is the vocation which includes all others; it is a universe of its own, comprising all time and space – it is eternal” (ibidem). These words show us that Thérèse is a true disciple of Saint John of the Cross and has truly assimilated his doctrine of pure love.

Saint John of the Cross: The gift of pure love

In his *Cántico* and *Llama*, Saint John of the Cross uses spousal terminology to show us the infinite dignity of our human reality. We are invited to the closest possible union of love with the Bridegroom, Jesus Christ. The human person, the bride, can be more and more transformed by faith, hope, and charity through her relationship with the Spouse. The higher degree of charity she has reached, the more repercussions will follow for the entire organism of the Church. By no means is growth in holiness and contemplative prayer only a matter of personal perfection. As baptized, we all live our personal history of salvation and sanctification within the Church, or even inside the heart of the Church. When

the bride has been totally transformed thanks to the development of the theological virtues, faith, hope, and charity, she belongs totally to her Bridegroom and his work of redemption. “Those who are in this state obtain everything they want” (*Llama* 2, 31). In his immense humility, the Bridegroom will always listen to his bride who unites her prayer for the salvation of souls to his burning desire for the same aim. Here we really see the fruitfulness of contemplative prayer.

When Saint John of the Cross speaks about the bride, this implies, just as in the entire mystical, nuptial tradition, the Church, the single person, and Our Lady. When he comments on the 30th stanza of his *Cántico*, he says: “This verse, most appropriately refers to Christ and the Church, for in it, the Church, the bride of Christ, addresses him saying: Let us weave garlands (understanding by garlands, all the holy souls engendered by Christ in the Church). Each holy soul is like a garland adorned with the flowers of virtues and gifts, and all of them together form a garland for the head of Christ, the Bridegroom” (*Cántico* 30, 1). Here, the Church is very active, always in close union with Christ, to foster holy souls. It also shows us the intimate connection between redemption and glorification. The bride, whether it be the Church or the single soul or Our Lady, is called to give glory to the Bridegroom by being a wonderful garland. “Thus, the works and prayers of these souls always produce their effect. Such was the prayer and work of Our Lady, the most glorious Virgin” (3 *Súbida* 2, 10).

The joint glory of Christ and the Church will be total when they have been adorned with all the “garlands”, that is, all the elect. This text shows us the eschatological plenitude when Christ will be all in all.

All Christians are called to be totally transformed by divine grace. This implies that everyone is invited to grow in contemplative prayer and thus become fruitful for the Church and her apostolate. This mystagogic aspect is of utmost importance for the ecumenical dialogue, not only with the Orthodox but also with the different Protestant denominations. Saint John of the Cross always defended the hidden, contemplative life of the Carmelite nuns. According to him, it offered the nuns an ideal atmosphere for growing closer to the Lord and receiving the gift of “pure love”. “For a little of this pure love is more precious to God and the soul and more beneficial to the Church, even though it seems one is doing nothing, than all these works put together” (*Cántico* 29, 2). This pure love is badly needed for the Church and her mission to transmit redemption. Therefore, the Church, always and everywhere, needs the hidden, contemplative life. If it is missing in the Church, something of the essence of the ecclesial mystery is lost. “Because of her determined desire to please her Spouse and benefit the Church, Mary Magdalen, even though she was accomplishing great good by her preaching and would have continued doing so, hid in the desert for thirty years to surrender truly to this love. It seemed to her, after all, that by such retirement she would obtain much

more because of the notable benefit and gain a little of this love brings to the Church” (ibidem).

*Development of a Carmelite, Contemplative —
and Ecumenical — Ecclesiology?*

These three Carmelites, who have been declared Doctors of the Church, show us something of common interest for all Christians. When they speak about the impact of contemplative prayer on the Church, they do so in accordance with the Carmelite charism. Does this imply that there could be a special Carmelite Ecclesiology? The Carmelite vision of the Church concentrates, evidently, on the innermost reality of the Church. This accent can be very important and consoling for those who feel alone and empty in today’s secular world, as well as for those who view the Church as just one institution among many. The contemplative gaze upon the Church offered to us by the Carmelite Doctors of the Church can help Christians of all traditions and denominations find healing in her motherly and life-giving womb. In today’s society, even many Christians have a very critical and rather negative look upon the Church. The more contemplative vision of these Carmelites can be helpful for Christians of all churches who need to discover the real and profound mystery of the Church.

Other Carmelites have added their own accents to this vision. Saint Elizabeth of the Trinity, who wanted to be a *Laudem Gloriam*, shows us that adoration and glorification of the Trinity is the very atmosphere of the Church. In a posthumous note, she wrote: “I bequeath to you this vocation which was mine in the bosom of the Church militant and which I shall fulfill henceforth unceasingly in the Church triumphant: a Praise of Glory of the Blessed Trinity” through her life and prayer as well as through her martyrdom, Saint Teresa Benedicta of the Cross, Edith Stein, strengthened the bond between Israel and the Church. In one of her texts, she speaks about Queen Esther, a symbol of Israel, who comes to the prioress of Carmel, a symbol of the Church, to ask for help and intercession during a time of persecution. The contemplative prayer-life of the Carmelite nuns, somehow, is the continuation of the prayer of the Synagogue. The Church, the new Israel, is meant to bring divine help and salvation to everyone. Through her intercession, God’s mercy and love can change our hearts and the history of the world.

Finally, a more hidden, quite unknown Carmelite, Francisco Palau, who lived both as a hermit and as an apostle, has added a very special accent to this ecclesial dimension of prayer. He looks upon himself as the bridegroom of his loved Bride, *Amada*. He lives in a personal relationship with the Church: “I live, and I will live for the Church; I live, and I will die for her.” His prayer was a dialogue with the Church, in which he found Christ

and his neighbors in communion. He shows us that there are several ways of being an *anima ecclesiastica* in the Carmelite tradition.

Hopefully, Christians of different traditions and denominations can draw inspiration from these Carmelites and see that contemplative prayer helps all the baptized find a deeper relationship with Christ in the heart of the Church, our mother.

Doktoraty honoris causa
Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie

2 czerwca 1990

KARD. AGOSTINO CASAROLI

19 października 1991

PROF. RADIM PALOUŠ

19 października 1991

PROF. PAULIUS RABIKAUSKAS SI

15 listopada 1991

KARD. DR ANDRZEJ MARIA DESKUR

21 października 1992

PROF. BURKHARD NEUNHEUSER OSB

19 listopada 1994

KS. PROF. BOLESŁAW KUMOR

8 grudnia 1996

PROF. BOGDAN AUGUSTYN JANKOWSKI OSB

21 października 1997

PROF. GEORGE VINCENT COYNE SI

23 czerwca 1998

PROF. HERMANN JOSEF POTTMEYER

14 kwietnia 2000

KARD. DR FRANCISZEK MACHARSKI

7 maja 2001

KARD. MILOSLAV VLK

13 maja 2003

KARD. AUDRYS JUOZAS BAČKIS

28 stycznia 2005

HANNA SUCHOCKA

3 czerwca 2005

PROF. FRANCISZEK ZIEJKA

8 czerwca 2006

KARD. PROF. MARIAN JAWORSKI

20 października 2007

PROF. CARL A. ANDERSON

3 marca 2009

BP PROF. JULIAN WOJTKOWSKI

Doktoraty honoris causa

Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

8 czerwca 2012

KARD. DR TARCISIO BERTONE SDB

7 listopada 2012

KS. PROF. WENDELIN KNOCH

11 czerwca 2013

KS. PROF. STANISŁAW CZERWIK

11 czerwca 2013

KS. DR HIERONIM FOKCIŃSKI SI

10 października 2013

PROF. LORENZO ORNAGHI

30 czerwca 2015

PROF. ELIE WIESEL

4 lipca 2015

BENEDYKT XVI

16 października 2015

ABP CELESTINO MIGLIORE

22 czerwca 2016

PROF. MICHAŁ HELLER

16 października 2017
KARD. DR HAB. GERHARD LUDWIG MÜLLER

11 stycznia 2018
RÉMI BRAGUE

16 października 2019
KARD. ZENON GROCHOLEWSKI

16 października 2020
BP PROF. JAN KOPIEC

18 maja 2022
ABP PIERO MARINI

11 stycznia 2023
VALENTINA ALAZRAKI CRASTICH

19 czerwca 2024
KS. PROF. DR HAB. JERZY SZYMIK

15 grudnia 2025
PROF. DR HANNA-BARBARA GERL-FALKOVITZ

18 maja 2026
KARD. LARS ANDERS ARBORELIUS OCD

Spis treści

Dyplom	3
Życiorys	5
Curriculum Vitae	7
Uchwała Senatu	9
Resolution of the Senate	11
bp prof. dr hab. Janusz Mastalski	
<i>Recenzja w postępowaniu o nadanie doktoratu honoris causa kard. Larsowi Andersowi Arboreliusowi OCD, biskupowi Sztokholmu</i>	13
Bishop prof. dr. hab. Janusz Mastalski	
<i>Review in the Procedure for Bestowing an Honorary Doctorate on Cardinal Lars Anders Arborelius OCD, Bishop of Stockholm</i>	39
ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski	
<i>Recenzja naukowa dorobku kard. Larsa Andersa Arboreliusza OCD</i>	65

Rev. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski <i>An academic review of the work of Cardinal Lars Anders Arborelius OCD</i>	75
kard. Grzegorz Ryś <i>Laudacja dla Kardynała Larsa Andersa Arboreliusa z okazji nadania godności doktora honoris causa</i>	85
Card. Grzegorz Ryś <i>Laudation for Cardinal Lars Anders Arborelius on the occasion of awarding him the dignity of doctor honoris causa</i>	93
kard. Anders Arborelius OCD <i>Ekumeniczny i eklezjalny wymiar modlitwy kontemplacyjnej</i>	99
Card. Anders Arborelius OCD <i>Ecumenical and ecclesial dimension of contemplative prayer</i>	115
<i>Doktoraty honoris causa Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie</i>	131
<i>Doktoraty honoris causa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie</i>	133

Tłumaczenia

Agnieszka Caba z zespołem klasyków Międzywydziałowego Studium
Języków Obcych (język łaciński)

Projekt typograficzny

Marta Jaszczuk

Projekt okładki

Monika Winiarska

Copyright © 2026 by Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

ISBN 978-83-8370-136-3

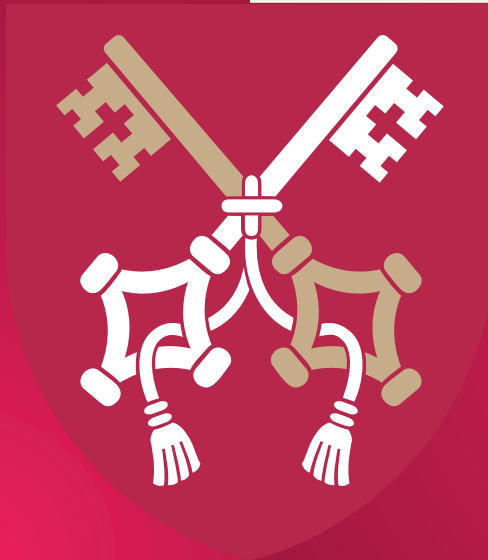
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

ul. Kanonicza 25, 31-002 Kraków

tel. +48 (12) 889 85 15

<https://upjp2.edu.pl>

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II
w Krakowie
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 25
tel. 12 8898 515
www.upjp2.edu.pl

